

igil'ed



1940

»VIGRED«, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—. Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Mašič) v Ljubljani, Pražakova 8. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Pražakova 8. Telef. št. 4034. Tiska Misijska tiskarna v Grobljah. — Za tiskarno odgovarja A. Trontelj C. M.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nena-ročenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede priloge na upravo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredi«. Uredništvo in uprava: Pražakova, 8.

VSEBINA: Pesem žitnega polja (La). — Razlij se čez nas! — Varuj nas vseh gro-zot! (F. Neubauer). — Za kruhom in lučjo (J. Plestenjak). — Pozdravljena slo-venska vas! (A. Salmič). — Kratke so poletne sanje (Magda). — Mrtvemu prija-telju (M. Žnidaršič). — Dekle z rdečimi nageljni (J. Jelovšek). — V svetišču (M. Krumpak). — Rdeče rože (Smolej). — Moj rojstni kraj (Cilika Zavratnik). — Nocturno (S. Šali). — Izobraženo dekle (J. Gerely-Mastnak). — Državoznanstvo (A. B.). — Nekaj o vosku in satju (Glinškov Janez). — Pomoč utopljenču (Dr. F.). — Deklica na tuje gre. — Iz domačih krogov. — V naših domovih. — Za pridne roke. — Moda.

Vigred ima v zalogi in priporoča:

Mati vzgojiteljica	din 16	
Med pomladjo in poletjem	" 10	
Predavanja socialnega tečaja	" 10	
Materam	" 3	} Plačljivo tudi v pisemskih znamkah
Kuhaj varčno in dobro	" 3	
Praktični nasveti gospodinji	" 3	
Higiena žene	" 3	
Higiena hiše	" 3	

Poravnajte naročninol

Rigred

LETO XVIII.

LJUBLJANA, 1. JULIJA

ŠTEV. 7.

La:

Pesem žitnega polja

Svetal poletni dan leži nad zorečim poljem. Rahlo pihlja sapica skozenj, da valovi kakor zlato morje v enakomernem ritmu, ki tako lahko preide v človekovo dušo, ki prisluhne vsemu, kar v zorečem polju zveni in popeva.

Pesem življenja poje žitno polje; o tihem, nikdar mirnem življenju, o neutrudnem delu, o veselem delu za druge.

Iz te pesmi pa zveni tudi pesem trde bede in poštenega truda, da bi se ji odpomoglo; kakor kmet z delom žuljave roke ustvarja splošne dobrine.

Harmoničen mir in enakomerno vravnovešenje prehaja iz pesmi zorečega polja v dušo. Toda, če se zaleti vihar v polje in udarja po žitnih bilkah, da se sklanjajo do tal in včasih niti več ne ustanejo, potem prehaja tudi v dušo neskladnost, boj in trda borba.

Večkrat plane v lepo pesem žitnega polja nenadna disharmonija, kadar lepoto njegovo razdene nepremišljen človek, ki zlato žitno klasje pohodi, hlastajoč za pisanim cvetjem — plevelom, ki raste med žitom. In v življenju?

Toda, ko se dvigne škrjanček s svojo vriskajočo pesmijo iz polja k nebu, tedaj se pomire disharmonije in preidejo polagoma v prvotno harmonijo.

Ko pa na dan žetve pade bilka za bilko pod ostrim srpom in se klasje, težko klasje, skloni, se zdi, da je s tem zapel zadnji akord pojočega žitnega polja. S tem je zaključena pesem zorečega žitnega polja, ki predstavlja težko, a vzvišeno pesem žrtve človeškega življenja.



Franjo Neubauer:

RAZLIJ SE ČEZ NAS!

(Za dan sv. Rešnje Krvi.)

Nad krasnimi mesti
letala brne
in streli na žrtve
nedolžne grme.

Sovraštvo razširja
nepokoj in strah,
vse rado sesulo
v pepel bi in prah.

Iz src nam potrhit
molitev kipi:
Mar tekla zastonj si
presveta Ti Kri?

Mar ni bil od Tebe
ves svet že opran,
da zdaj še potokov
krvi je željan?

Oj Kri odrešilna,
Tvoj sveti je vir
razlil se čez zemljo
in vrnil ji mir.

Kot blagoslov sreče
razlij se čez nas,
miru zaželeni
oznani nam čas!

Franjo Neubauer:

VARUJ NAS VSEH GROZOT!

Žari in peče sonce,
pritiska tlak sopar,
že sika blisk za bliskom,
bobni gromov udar.

Obupen klic se dviga
iz vrtov, polj in njiv:
»Odpusti, prizanesi
in bodi milostljiv!«

Iz lin ječe glasovi
preplašenih zvonov,
povsod molivcev vrste
klečijo sred domov.

Iztezam, sklepam roke
in kličem iz samot:
»Vladar Ti, vsemogočni,
varuj nas vseh grozot!«

Jan Plestenjak:

ZA KRUHOM IN LUČJO

I.

Zlata prostost.

Tinca se je vračala iz samostana. Kar
nekam lahko ji je bilo, ko se je iznebila
šolskih klopi, dasi jo je v duši čudno grebla
poslovilna beseda prednice: »Dekleta, živeti
šele začenjate!«

V samotni, razdrapani grapi je zdaj zdaj
obstala in si odvila iz navadnega papirja
svoje spričevalo. Črke v njem so se ji zdele
sicer mrtve, govorile so ji pa glasno: »Tin-
ca, tvoje sanje so se izpolnile, sedaj si uč-
iteljica!«

Samostansko zidovje se ji je smehljalo,
ni je pa več vabilo, čeprav je bilo za temi

stenami največ njenih lepih spominov. In
blagih sester nikoli ne bo mogla pozabiti,
saj jih je zgolj dobrota in ljubezen.

Sonce je žgalo in vročina je žehlala s tal,
iz kamenja in listje na drevju je venelo.

Tinca si je brisala pot in korak se ji je
opletal. Misli so se ji podile v glavi, a niti
ene ni bilo, da bi se je mogla tesno okleniti.

Vsa leta je čakala na ta trenutek, ko dobi
zrelostno spričevalo, vse dneve in noči je sa-
njala o blaženosti tega dne, sedaj pa ji je
bilo nenadoma vse pusto in prazno in čisto
nov svet se ji je odpiral, ki ga pa ni poznala
in ga niti slutila ni.

»Učiteljica si!« ji je nekaj reklo in sama
ni vedela, kdaj ji je v očeh zagorel ponos in

kdaj se je po njej razlezla razposajena bahavost.

»Učiteljica si!« ji je šepetalo iz grape, pošumevalo v smrekah in žuborelo v potočku.

Ko pa je pomislila na svoje učiteljice, se je začudila temu klicu in se ji je zdelo, da ji laže, saj je še premlada, otrok je še!

V planini so spravljali seno. Na vejnatih vlakah so ga spuščali v dolino, tam pa nakladali na nizke vozove. Kosci in grabljice so bili glasni in čez slemena ostrih vrhov se je zdaj pa zdaj razlegnil vrisk.

»To je hribovska pesem!« je bruhnilo iz Tince in v prsih jo je stisnilo, pa sama ni vedela zakaj. Začutila se je tujko v tej divjini in nekaj ji je očitalo, da jo je šola skvarila in jo s silo odtrgala od domače zemlje. Šola ubija duha ali ga pa ustvarja, ta nauk se ji je zazdel resničen, čeprav si ga ni mogla razlagati.

Bila je že utrujena, grapa se je pa še zmerom vlekla in se pekla v vročini. Še nikoli se ji ta soteska ni zdela tako vijugasta in dolgočasna in potok se še nikdar ni tako leno precejal po razvlečeni strugi.

Zavila je v stransko grapo. Na koncu te grape v rebri stoji njen dom, ko grlica pohlevna bajta in v njej mati in dva brata. Očeta je pogoltnila Galicija, ostal je nanj le še medel spomin v srcih otrok, čeprav je njegova slika na steni še zmerom mlada in se njegove oči še zmerom ozirajo, kje bi zagledale njo, Lojzeta in Janeza in svojo — ženo.

Nič več ni občutila vročine in še utrujenosti ne, vse njene misli so obletavale dom. Vsa nežna mladost je zagorela pred njo in kar žal ji je bilo, da je kdaj zapustila domače gnezdo.

Po rebri bi se pehala in motila s prosom, repo in krompirjem, na poseke bi gonila kravi in telico, pozimi bi kramljala z večernicami za pečjo, tolkla orehe in glodala suhe hruške.

Brat Lojze je drvar in pravi, da ne zamenja niti z doktorjem Dolencem iz Loke niti z Fare, kateremu seka smreke in peha hlode v grapo.

Janez, o, to je pa čisto drugačen fant. Mlajši je od nje, toda prav tak kot je ona sama. Zaljubljen je v svojo grapo, v hoje nad domačo hišo in v cerkev na planini. Po cele dneve presedi pod smreko v planini in

A. Salmič:

POZDRAVLJENA SLOVENSKA VAS

Pozdravljena slovenska vas!
Slovenske zemlje ti si kras!
Ponos mi v duši zaplamtí,
ko te objemajo oči.

Te ljubke, bele hišice,
sredi vasi kapelice.
Ta cvetnih bujna rast vrtov
slovenskih je okras domov.

Ob vasi božja znamenja,
pozdravljajo popotnika.
Iz drevja se zvonik blešči,
kjer božji hram kot kralj stoji.

Še tujec vate zastrmi,
zavzet lepote postoji.
Zadivljen si prizna na glas:
Res krasna si, slovenska vas!

se razgleduje po svetu, ki se bahavo razkazuje po ravninah prav do korenin Grintovcev.

Krenila je na strmo stezo, ki se je zaje-dala v košenino. To je bil že materni svet in vsaka misel nanj ji je bila sveta. Tu gara mati, se poti in koplje zakladov, da bi z njimi osrečila svoj drobiž, ki se peha le za nekaj rjuh sonca več.

Nehote je pohitela in kar hropla je v hrib, kot da bi nesla koš krompirja ali pa meh pšenice.

»Morda me čaka mati na vrhu rebri, morda oprezuje izza smrek Lojze, če že prihajam?« je pomislila, pot jo je pa oblival. Ni se brigala zanj.

Bajta se je belila v soncu, drobna okna so mežikala, pod njimi so se pa razkazovale obložene slive in pod debelo hruško se je lesketal curek, ki se je gnal iz studenca.

Dom se ji je zazdel lep ko še nikoli. Vsako drevo je imelo zanj svojo povest, in vsak kamen, ki je ril iz košenine, ji je bil znan. Še stopinje je natančno razločevala: ta je Janezova, ta je materina. Okovane čevlje ima in korak ji je kratek, ker se je že postarala in jo klanec upeha. Tu se je pa obotavljal Koparjev pes in dražil veverice, ki so si ogledovale orehe ob lazu.

»O, da bi mogla ostati večno doma!« se ji je izvil vzdih in v očeh je začutila solze, ki so ji zameglile razgled.

Znašla se je pred hišo. Vrata so bila zaprta. Nikogar ni bilo doma, le mačka se je raztegovala na soncu. Tinco je kar zbolelo.

»Ne bodi taka!« ji je nekaj reklo. »Mati misli nate vse ure in vse minute in še v spanju jo utrujajo misli nate!«

Obstala je in sram jo je bilo bahave objestnosti. Tega se vendar ni učila v šoli, saj to je greh proti ponižnosti. Mati vendar skrbi za bajto, in če bi počivala le eno uro, bi se najmanj dve kolesci ustavili pri domačiji. To pa že nekaj pomeni!

Samo jo je dvignilo, pognala se je za hišo in čez ovinek na njivo.

»Mati!« je kriknila, da se je razlegalo po grapi in da je odmevalo z Janščevih njiv.

Mati je čepela v razoru in plela. Krik jo je predramil, da se je splašeno premaknila in se je razgledala.

Prvi trenutek niti ni spoznala glasu in ker se ji je bliščalo, ni mogla razločiti obraza.

»Mati!« je Tinca kriknila še enkrat in zdrpalila k njej.

»Za božjo voljo, ti si!« se ji izvilo materi. Primernejše besede ni našla, vsa je bila iz sebe in čez blede, izčrpani obraz se je razlila mladostna rdečica.

»Ali si že doma?« je vprašala v zadregi. Nobeni misli, ki so se ji prelivale in pririvale, ni mogla najti besede. Vsaka ji je zamrla v grlu. Kje naj bi našla dostojno besedo za vso srečo, ki jo je v tem trenutku občutila. V tej sreči je pozabila vse skrbi in brige in vse grenke ure, ko je trepetala za svojega otroka.

»Spričevalo že imam!« je pritajeno zagtegnila Tinca in iznova se je vanjo zarezalo tuje in prazno vprašanje, kaj naj počne in začne s spričevalom in pred njo se je nakremžil tuj, neznan svet. Nekje iz dalje ji je pozvanjalo samostansko življenje, jo klicalo in vabilo, dihalo je prijazno in zaupno, ko vsa tista leta. Da, samostan! Tam ji je znan vsak kotiček in vsak obraz, tam je doma in še veter poje po domače, nič strašno, čeprav se kdaj pa kdaj raztogoti in se zakadi v kozolce in strehe in oškoplje trmasta slemena loških bogatašev.

»Potem si učiteljica, hvala Bogu!« je kar zavriskalo v materi.

»Sem!« Toda glas ji je drhtel in beseda učiteljica ji je tako tuje in našemljeno pela in ni našla v njej nič tistega, kar je bilo prej povezano s sanjami, s pričakovanji, z borbami in težkimi, zdaj zdaj pa sladkimi urami.

»Učiteljica! Učiteljica!« jo je nekda opajalo, sedaj se je pa stresala pred tem.

Tudi mater je zbolelo. Spomnila se je vseh bridkosti, vseh prečutih in razvlečenih noči, ko je premišljevala, zbirala zanjo denar; spomnila se je Lojzeta, ki je od svojih žuljev dodajal premajhnim vsotam, da je Tinca mogla hrepeneti neovirano in sanjati o — učiteljici. Učiteljica je sedaj in bo šla v svet. Bog nas varuj, pa tako mlada je še! Saj je otrok, in to otroče naj bi šlo med ljudi, ki si hudiču zapisujejo svoje duše in ki mladim dekletom nastavljajo mreže? Joj, prejoj! Zbolelo jo je ob tej misli in otrok se ji je zasmilil. Res, da življenje učiteljice ni težavno, ampak tako življenje človeka le prerado zapelje; sprva na ozke steze, skrivaj, potem pa na široke ceste, očitno, ko da bi ne bilo Boga nad nami in ne božje sodbe po smrti.

»Kam misliš prositi?« je nenadoma vprašala Tinco, oči pa je povescila, ker se ji je vprašanje zdelo tuje in narejeno.

Tinco je vprašanje presenetilo. Za nekaj trenutkov se je umaknila neznanemu svetu, ki se ji je ponujal ob misli na učiteljico, zdaj pa ga je znova priklicala mati in še bolj se ga je prestrašila.

»Nič še ne vem, mati! Na to še nisem mislila,« je sunkoma zajecljala.

»Kar smiliš se mi!« je vzdihnila mati in nekam sram jo je bilo besed. Solza ji je zdrsnila iz očesa in kanila na suho zemljo.

Tinca je molčala, materine besede so se ji pa prisesale v dušo. Zazdelo se ji je, da bi bilo prestrašno, oditi med tuje ljudi. Tudi mati tega ne želi in se zanjo najbrž boji.

»V dveh mesecih si bom že premislila,« ji je ušlo in sama ni vedela, kako in kdaj se je dokopala do te misli.

Z brega se je pognal Lojze in zmedeno pozdravil sestro:

»Poglej jo no, še videl te nisem. Kako si rdeča!« se je silil in se pomišljal ali bi

ji dal roko ali ne. V mestih je to navada, hribovci si pa ne dajejo rok.

»Vsaj roko mi daj!« ga je podražila Tinca in Lojze ji je ponudil svojo umazano in oguljeno ter med členki vso zasmoljeno roko.

»Saj si kar gospodična. Takih rok bi bilo pa škoda za v hribe!« se je muzal in bil srečen, da je mogel ogledovati svojo gospoško sestro, ki bo učiteljica in bo mikastila ravanske butce.

Vse počitnice je Tinca preživela doma, v domačih gozdovih in hribih. Le redko jo je zmamilo v mesto ali k prijateljici, zmerom bolj pa se je bala dne, ko bo morala med ljudi, ki jih še nikoli ni videla.

»Lojze, ti še veš ne, kako si srečen!« je zdaj in zdaj šepnila bratu; ta jo je pa začudeno zijal.

II.

V opoju prostosti.

»Tinca, kam si pa namenjena?« jo je ogovoril mesar Štehne, zajeten, lep fant. Poznala ga je že dolgo, čeprav se ni spominjala, da bi bila kdaj z njim govorila.

»V Ljubljano!« je odgovorila Tinca in nenadoma jo je oblila rdečica. Z drobnimi prsti si je zgolj iz zadrege popravila zlate kodre. Štehneta smeh je bil tako prijazen in tako lep, da se je dotipal do njene duše.

Nerodno ji je bilo to srečanje, vendar pa sladkobno prijetno.

Štehneta glas ni bil prav nič mesarski, nič ni dišal po krvi, mehak je bil in je božal, da je Tinco omamljal. Ti občutki so ji bili neznani in sama ni vedela, zakaj in kako so se ji vprav zdaj prebudili.

»Trenutek počakaj, na postaji imam opravka, pa se skupaj potegneva, zakaj bi gazila dušiči prah!« jo je povabil Štehne, ko je pripravljaval voz in beseda dušiči prah se mu je zdela strašno učena in jo je ponovil.

»Saj bi v dušičem prahu kar utonila! Res, res!« Vzbočil je prsi in mišice na rokah so se mu napele.

Tinca je bila zmedena.

»Pa bom!«

Druge besede ni našla in nekaj jo je prikovalo k tlom, da ni mogla zbežati. Le za trenutek se je ozrla okrog sebe, če je morda kdo ne vidi. Prav gotovo bi opazil, da jo

je rdečica oblila in da je vsa otročje zhegana.

Zlezla je na voz in poleg nje Štehne. Občutila je njegovo bližino in čudna toplota jo je spreletavala. Takole še nikoli ni sedela z moškim, še nikoli ni bila s kom tako sama. Saj jo lahko zapelje, kamor hoče! »Konja požene, kako naj skočim z voza?« jo je grizla skrb in ozirala se je na levo in desno, kje bi bilo najbolj pripravno, če bi morala zbežati.

Štehne pa je bil prijazen in ogovarjal jo je tako dostojno in skoro gospoško, da ji je strah skopnel in da se ji je vožnja zazdela od sile lepa. Vozila bi se kar celo večnost. Prah je bil mehak in voz se je prijetno pozibaval in nad njivami so drhteli škrjančki, prepelica se je oglašala v prosu, od vročine pijani metulji so pa posedali na ovele cvete. Tam zadaj za hišami je šumela Sora in s Hribca je mežikala cerkvena, v zelenju so se pa skrivale postaje križevega pota. Misel na križev pot ji je bila grenka, pa sama ni vedela zakaj. Morda križev pot čaka tudi njo, morda bo še več kot štirinajst postaj? Morda? Morda se bo že pri prvi zgrudila vsa skrušena in onemogla.

Voz je rezal ovinke in konj se je zagnal v breg, ko da ni občutil teže voza. Tinca bi se vozila, vozila ... misel na to se ji je pa zazdela grešna in jo je odpodila.

»Kdaj se pa vrneš?« jo je Štehne pobaral na postaji.

»Zvečer, potem pa ostanem čez noč v samostanu«, je zajecjlala Tinca. Vroče in tes-

Magda:

KRATKE SO POLETNE SANJE...

Aj, kako pri nas lepo je zdaj poleti,
ko se zemlja vsa ogreje,
ko se še v zeleno žito
rdeči mak prismeje ...
Modra ga plavica kara:
Le ne smej se tak' poredno
rdeči mak ti, nagajivi,
vetrič že pihlja po njivi,
malo te objame,
kapico ti vzame.

Jaz pa še ostanem dalje,
dokler me žanjica skupno z žitom
ne požanje.

Kratke so poletne sanje ...

no ji je bilo in tako drobna se je zdela v primeri s Štehnetom, hrustom, ki bi mogel v eni roki nositi tri take Tince.

»Te bom počakal! Nekaj blaga dobim iz Ljubljane, pa bo ravno prav. Ali ne?« se je muzal Štehne in ji ponujal debelo, težko svojo roko. Tinčina se je kar zgubila v njej in vzdrltela.

»No le!« je izkolcala Tinca v omotici. Meglilo se ji je pred očmi in ni vedela ali od sreče ali od očitkov, ki so udarjali vanjo. Razločno je slišala prednico, ki se je jezila, ji žugala s suho roko in jo podila domov.

»Tinca, Tinca, boj se hudičevih vab in mrež! Sladke besede so slaba preja, in platno iz te preje te bo bridko rezalo!«

Tinco je predramil vlak. Nič ni vedela, kdaj in zakaj je Štehnetu še enkrat segla v roko in sladko omotična se je znašla v vlaku.

Zvečer jo je čakal na peronu.

»Vem, da si nisi privoščila niti kosila niti večerje, sicer pa tudi mogla ne bi!« Ji je mežiknil, Tinca ga pa ni razumela.

Marija Žnidaršič:

MRTVEMU PRIJATELJU

Nekje za goro sonce je utonilo,
rdeča zarja je vasi objela,
pesem zvonov v večer je izzvenela,
ko je v Št. Pavlu ave odzvonilo.

S korakom težkim grem po belem pesku,
gomili tvoji nemo se približam,
z drhtečo roko čelo si prekrizam,
grobovi kopljejo se v medlem blesku.

Oprosti — praznih rok prihajam k tebi,
rože za teboj najrajši sem imela,
ko ti si šel — še nje je slana vzela,
zdaj le trpljenje skrito nosim v sebi.

J. Jelovšek:

Dekle z rdečimi nageljji

Prvi maj. Sonce je rahlo dahnilo na modrino neba, nežno, komaj odprto listje, popje cvetov. Mestni parki so oživel, kos je žvrgolel svojo večno lepo pesem.

Skozi jutranji čar pomladi, med alejami kostanjev, španskega bezga so hitela dekleta. Narcise, šmarnice in tulipane je obje-

»Dovoli, da te povabim na večerjo!« se ji je prilizoval, Tinca pa je povešala oči, nazadnje pa prikimala in jo je bilo takoj sram. Pomagati si ni znala in si ni mogla. Ko sužnja je capljala za njim in bila je vsa rdeča in zbegana.

Sedla sta v gostilni za gosposko pogrnjeno mizo in tedaj jo je šele v živo zbodlo. »Bog ne daj, če me kdo vidi! Kaj bi rekla mati, če me kdo vidi! Kaj bi rekla mati, kaj bi dejali v samostanu, ko se vlačim z dedci po gostilnah.«

Čeprav je bila lačna, vendar ji večerja prav nič ni teknila, silila se je, da bi bila vesela, tudi smejala bi se bila rada razigranosti pijanih in kričavih gostov, pa se do smeha ni mogla dokopati.

»Kaj ti le je, Tinca, da si tako čudna?« jo je ogovarjal Štehne in buljil vanjo s prečudno mokrimi očmi.

»Nič, nič!« je hitela Tinca in zavračala oči nekam v kot, da bi v njih ne mogel kdo razbrati zbeganosti in zlagane prijaznosti. (Dalje prihodnjič.)

A glej, tvoj grob dehti od rož pomladnih, najmlajši nate niso pozabili, kar v šoli si jim dal, so ohranili in ti boš vedno živel v dušah mladih.

Prijatelj, čuj! — Daj, le za hip se vzdrami, samo nocoj naj spet lepo bo nama, poglej, saj sem brez tebe sama, sama, in ti si sam v tej črni, mrzli jami.

Skrivnostno šepetajo v noč ciprese, razgreto čelo k mrzlemu križu sklonim, poljubim prst in tiho zate molim, v nebo molitev mojo angel nese ...

mala ena roka, a druga — težko šolsko aktovko.

Dekliška pomlad! Pomlad v srcu, pomlad v naročju, a za nameček — težka aktovka.

V tej aktovki so bile knjige in naloge. Da, knjige in naloge za malo maturo.

Vendar niso mislile na knjige in maturo,

mislile so na cvetje v naročjih, mislile na s. Agneto, svojo razredničarko.

Pod stoletnimi lipami so postajale v gručah.

»Nine še ni?« je spraševala Alenka.

»Ave, dekleta!« je tedaj padla med nje Nina. Pozdravila jih je s pozdravom sestre Agnete. V naročju so ji goreli rdeči nagelji.

»Pojdimo v razred! Naša mamica je že gotovo pri katalogu in razrednici.« Dekleta so s. razredničarko klicale z mamico, kadar niso padali »nezadostni«, včasih pa tudi drugače ... E, stroga je bila s. Agneta.

Razredničarke še ni bilo v razredu. Dekleta so stale tiho, mirno, vsaka za šopkom rož. Sestra je vstopila. Nina je stekla k njej:

»Te rdeče nagelje poklanjamo vam, da jih izročite vi Mariji, za nas, vaše deklice!«

»Da jih poklonim jaz Mariji, sama? Ne! Poklonimo jih skupno — za maturo.«

Uredile so oltarček. Hitro, vse prehitro je minila ura, kakor misel, lepa, svetla, ki se izmaliči v prazni vsakdanjosti. Pesem je plala iz štiridesetih dekliskih grl po razredu in utionila v lipe.

Matematični zvezki so ležali mrtvi na klopeh. V življenje jih ni klicala s. Agneta. Pela je z dekleti, morda je mislila tudi na maj, ko je sedela v klopi kot ta njena dekleta, z upi in sanjami v življenje. Sanje so minule, ostalo je le življenje, življenje dela vzgojiteljice, redovnice ...

V odmoru je zaživelo dvorišče. Nina je povlekla prijateljico Alenko za roke:

»Pojdi z menoj! Nov doživljaj! — Ko sem šla danes zjutraj v šolo in sem bila že pri samostanskih vratih, je prišlo polno študentov, in veš kaj je rekel velik, kostanjev fant: Dekle z rdečimi nagelji. Alenka, vesela sem, tako vesela! Kaj misliš ali ga bom še kdaj videla?«

»O, ti Nina, ninasta! Vendar se nisi na prvi pogled zaljubila? Ali poznaš rusko pesem:

 Začjem, začjem ljubiti,
 začjem, začjem stradati.«

»Nisem se zaljubila. Rada bi mu le nagajala. Alenka pomisli, kaj če bi se on zaljubil in bi mu jaz strgala korenček?«

Svetlo je zaplala pesem. Sredi dvorišča so stala dekleta v krogu in pela:

M. Krumpak:

V SVETIŠČU

V svetišče stopim.

Tema v njem domuje ...

Nikjer nikogar.

le moj dobri Jezus tam samuje.

Soj luči mu večne sveti

in kerub mesto grešnega sveta

pri Njem vasuje.

Večna ti Ljubezen moja,

daj, da vsaj jaz bom vedno Tvoja!

»Spet kliče nas venčani maj!«

»Alenka, kako dekleta pojo! Jaz bi pa pela, sanjala ali jokala, najlažje pa vse skupaj!«

Rezko je zapel šolski zvonec. Utihihnila je pesem. Dekleta so bile zopet le učenke, z neprodirno masko.

Le nekaj dni so imele še šolo, nato so se pripravljale na maturo.

Ko se je Alenka učila v skritem kotu, je prišla Nina k njej.

»Alenka, poznam onega študenta. Letos ima veliko maturo. Jurko je iz Bele Krajine. V soboto sva šli z mamico k šmarnicam v —sko cerkev. Vsa sem se zamaknila v močne fantovske glasove. Nisem opazila, kdaj so začeli hoditi fantje s kora v zadnje klopi. Med zadnjimi je bil Jurko. Najine oči so se srečale. Čutila sem, kako mi je rdečica užgala lice. Naslednji večer sem bila zopet, a sama. Čakal me je zunaj, predstavil se mi je in rekel, da sta njegov sošolec in moja sošolka Marinka soseda. Prosil me je, naj pridem kdaj k njej in bi potem šli proti Rakovniku. Včeraj sem bila prvič z njim. Alenka, rada ga imam. Tako idealen, lep fant je, duša je, ki razume. Pripovedoval mi je o očetu, trdem kmetu, ki ga spoštuje in ljubi, o domači kmetiji in življenju na kmetih. Danes se zopet dobiva. Greva k lurški kapelici, prosit za pomoč pri najinih maturah.«

»Nina, ti si zaljubljena. Kaj bo z maturo, če boš mislila na vse drugo kot na knjige? Sama molitev vama ne bo pomagala. Delati morata!«

»Saj se bom učila. Pametna bom, ne jezi se na mene, Alenka! V meni je sreča, da ne vem, kam bi z njo. Še s papanom se razumeva.«

Zvonko se je nasmejala in — ni je bilo. Alenka je imela rada tega veselega, razposajenega, a obenem najbolj odkritega dekliča. Kjer je bil smeh, je bila Nina prava in tudi tam, kjer je bilo treba žrtev.

Še globlja vez ju je vezala. Dobro se spominja dne, ko ji je Nina razkrila najtežjo svojo skrivnost. Imele so risanje. Tisti dan ni risala, čeprav je bilo risanje njeno največje veselje. Naslonila se je na mizo in jokala neutolažljivo, brez prestanka. Tolažila jo je sestra, ki je poučevala, spraševala po vzroku, odgovora ni dobila.

Stopila je Alenka do nje in zaprosila:

»Nina, zakaj jokaš, povej, pomiri se!«

»Ostaneš v šoli? Odkrila ti bom!«

»Ostanem.«

Sošolke so odšle. Marsikatera se je še porogljivo nasmejala Nini. Mislile so si: »Zopet kaka Ninina muha, saj je veter: solze in smeh!« Alenka se ni smejala, ni mislila tako. Saj je videla obup v Nininih očeh!

Zadnji korak je zamrl na hodniku, tedaj je bruhalo iz Nine:

»Alenka, jaz nimam očeta, Marjan in Peter nista moja brata... Do sedaj sem ga klicala papa — — a ga nimam...!«

Naslonila se je na Alenko in jokala. Ne, saj ni jokala, trgalo se je v njej... Alenka je komaj doumela in ko je, je ihtela z njo.

Jokali sta dolgo in slednjič se je Nina pomirila, zaprosila je:

»Alenka, poslušaj me! V meni je pekel, v meni žge in boli! Do danes sem mislila, da je on moj oče, ki sem ga klicala papa... a on ni! Jaz nimam očeta! Mati se je poročila, ko sem bila stara tri leta. Skrivala sta pred menoj, a danes mi je on odkril s tako strašnimi besedami. Alenka, mene je strah...!«

Stresla se je. Vroče je zaprosila:

»Alenka, reci, da je bil pijan, da ni res.«

»Nina, sestra, saj ni! Čuj, kako pojejo gojenke! Pojdiva k njim!« (Dalje prih.)

Smolej:

Rdeče rože

Mimo usten roma rdečih vrtnic dih,
ki nabrala jih je dobra roka bela.
V stekleni vazi zdaj gore kot topel vzdih,
misel toplo jih poljublja vsa vesela.

Saj prve dni ves svet dehti,
in vsak korak na poti poje.
Vso noč po njih srce drhti:
O! Ve rože, rdeče rože moje!

Pa bo vaza svetla se razbila,
pesem bo v večer samotni izzvenela.
Takrat tiho k meni v vas hodila
bo le tvoja roka, dobra roka bela.

Moj rojstni kraj

V juliju sta nagrajeni:
Marjanca Studen, Žablje p. Golnik.
Belak Bernardka, Črnomelj.

Cilika Zavratnik:

CEZANJEVCI PRI LJUTOMERU.

Cezanjevci — prelepa vas, ena izmed mnogih ob robu Slovenskih goric, vsakemu Slovencu dobro znani pokrajini »Prlekiji«, kako draga vas za mene!

Kolikorkrat sem še hodila po svetu, tudi v daljne kraje, vsakikrat in povsod sem se s hvaležnostjo spominjala moje rojstne vasi.

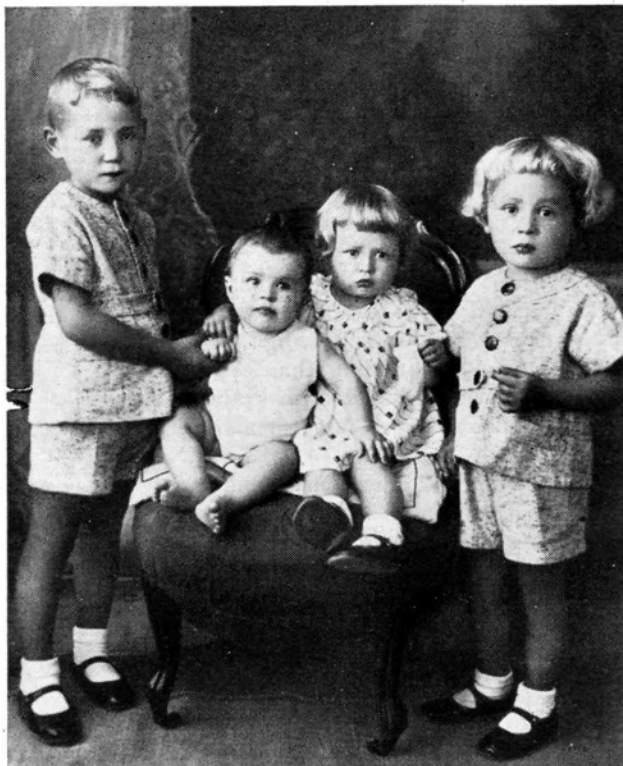
Popotnik, ki pride po cesti iz Ljutomera, ali železniške postaje Žerovinci s cest, ki se združita na Kamenščaku, niti ne misli, niti ne more misliti, da par korakov pod hribom leži zaprta, od sadnega drevja obdana vasica, na katero smo ponosni njeni prebivalci, posebno zadnji čas, ko se vedno bolj in bolj razvija. Ali če zreš po ravnem Murskem polju od Sv. Križa sem, ti obvisi pogled na visokem zvoniku domače župne cerkve, na ponosni stavbi šole in župnišča.

Dober četrť ure proti Mali Nedelji na strmem hribu, obdan od mogočnih borov in orehov, stoji spomenik nekdanjih dni, osta-

nek razvalin gradu Branek. V njem so pred mnogimi leti gospodovali oblastni graščaki, ki so s svojimi valpti in biriči tlačili naše prednike. Kakor mnogo drugih, tako je tudi ta mogočni spomenik padel v razvaline — tudi gospodarji so se spremenili.

Cerkev, ki stoji malo na vzvišenem prostoru sredi vasi, daje kraju prav romantično sliko. Zgodovina pravi, da so jo v zahvalo za rešitev od kuge v davnih časih pozidali

dernemu napredku nekaj svojih starih navad. Tu in tam se še pozimi najde pri topli peči pridna gospodinja s kolovratom, da še pridene doti svoje hčere rjuhe iz tako čislane domačega platna. Mladina pa ob prijaznem brnenju kolovrata lušči bučnice in veselo poje pesmi naših domačih pesnikov, ali pa s kratkočasnimi dovtipi krajša zimske večere. Če te, tujca, zanese pot kdaj v naš kraj, ne pozabi pogledati domačih vr-



*Dva brata-junaka varujeta
svoji sestrici.*

naši predniki kot podružno cerkev ljutomerske župnije. Od leta 1928. naprej pa služi kot župna cerkev nanovo ustanovljene župnije Cezanjevci. Omembe vredna je slika v glavnem oltarju, ki je posvečena sv. Roku in prenesena iz gradu Braneka iz ondotne kapele, iz katere sta tudi stranska oltarja.

Palma*, ki je ponosno dvigala svoj vrh proti nebu tik cerkve, je morala pasti, da naredi prostor napredku nove tehnike.

Beda in trpljenje našega ljudstva, ki se dan na dan ubija z zemljo, katera edina mu dá košček kruha, si je ohranilo kljub mo-

tov okoli hiš! — Morje cvetic. — Tu najdeš bele lilije, rdeče nageljne, vrtnice, rožmarin... Nehote pa ti obvisi oko na oknih stanovanjskih hiš; — kar zamrežena so z rožami.

Prosvetni dom — bajna beseda za nas, — pomanjkanje njega čuti naša mladina. Mlada je naša fara, poznejši rod ga ne bo mogel pogrešati. Nekaj naših agilnih prosvetnih delavcev, posebno naš Janez iz Kamenščaka, si hodijo razvedrit duha in telo v sosednji Ljutomer.

Narodne noše — svetinje vsega naroda, se tudi pojavijo ob priliki mladinskih in prosvetnih taborov. S temi ima posebno

* Palma imenujejo v Prlekiji in Prekmurju visoko jagned.

veselje Micka Ribičeva. Kdo pa ne pozna Hanzeka Ribičevega v kroju fantovskih odsekov s filmskim aparatom v roki na naših taborih in raznih prireditvah, s katerim nam postavlja spomenik današnje dobe v prihodnost.

Komu je znan g. dr. Fran Feuš, profesor bogoslovja v Mariboru? On je tu doma. Na Kamenščaku v prijazni hiši je tekla zibel duhovniku, poznejšemu dekanu v Šmarju pri Jelšah g. Marku Tomažiču. V takajšnji bližini pa pase ovčice v zadovoljnost vseh faranov in korist njihovih duš naš rojak, g. Jakob Rauter. Še je duhovnikov v naši fari, bogata je z njimi; tudi mladi se pojavljajo.

Severin Šali:

NOCTURNO

Večer na zemljo sence diha,
po loki potok poskakuje,
nebo ščip v roki povzdiguje.
Tišina je ko misel tiha.

Ti vračaš me iz tujih krajev,
mi nosiš spev minulih krajev.

Na vrbe sklonjene nad prodi
so sedli zlatih žarkov ptički.
Srce zvoní. Pojo nam črički.
Po valih v reki luna brodi.

A sanje so srebrni čolni,
se zibljejo ljubezni polni.

J. Gerely-R. Mastnak:

Izobraženo dekle

(Nadaljevanje.)

Umetnost podarjanja.

Ako podarimo komu nekaj takega, kar potrebuje, to še ni pravi dar. Tudi potem ne, če je ta dar dragocen. Nasprotno pa more neznamena malenkost veljati za pravi dar, če jo podarimo iz ljubezni.

Zato nikoli kakega daru ne pošiljaj po trgovskih nastavljenicah. Tak dar vpliva vedno hladno na prejemnika. Nasprotno: prejemnik mora čutiti iz vsega, celo iz vrvice, s katero je dar povzcan, ljubeznivo pozornost, ki naj mu pripravi veselje. Vsak dar naj spremlja tudi par prisrčnih in toplih besed. Nikoli ne reci, da nekaj rada daruješ, ker itak sama več ne potrebuješ. Lepše je, če

Gdč. Marija Peternel, učiteljica gospodinjanskega tečaja, se z veseljem spominja našega kraja.

Vem, da je drugod tudi mnogo lepih krajev, vendar za mene ni lepšega od naših Cezanjevcev, kjer še živi moja mati, spomin mojega že rajnega očeta, moji bratje in sestre, znanci in prijatelji. Ko gledam s skrbjo v prihodnost na moje bodoče življenje, se s strahom vprašam, kam neki me bo usoda zanesla — morda odtod — morda ne? Tudi morebitno ločitev, pa najsi bo še tako težka, bom lahko prenesla z zavestjo, da sem vsaj svoja mlada leta preživela v svojem rojstnem kraju v nepopisni sreči.

Nebo poglej! Kako utrinja
se svit zvezda in žarke seje.
Drhte v blesteči rosi veje,
vonjava travnike ogrinja.

Pogreznjena v sladkost slutitev
si sklepava roke v molitev.

Boječa, name se nasloni,
poljub ti moj oči pokrije,
da v meni tvoj pogled zasije,
zastrt s teh tihih ur zasloni.

Nekje je žalost, jok in vojna,
ob naju mir — in noč opojna.

moreš reči, da si to stvar sama zelo rada imela in da bo to zadosten vzrok, da jo bo tudi prejemnik rad imel. Nikoli pa ne omeni cene svojega daru.

Velika umetnost pa je tudi, da znamo darove sprejemati. Pokaži prav lepo svoje veselje nad darom in nakaži v odgovoru, da si razumela namero ljubečega poklona.

Nikoli pa ne smeš pokazati, da ti kak dar ni všeč, ali, da bi raje kaj drugega. S tem uničiš darovalcu vse veselje. Spominjaj se izreka, da je dajati slajše nego jemati!

Prosim, bodi tako dobra!

Težko in neprijetno je, koga prositi za uslugo. Vselej je s tem združeno malo po-

nižanje in naš ponos se temu protivi. Pa prav zato, ker je težko, je treba napraviti hitro. Zato ne hodi dolgo okoli s to namero, ampak povej takoj v začetku, da je prav to namen tvojega prihoda, da za to ali ono prosiš.

Če ti je kdo storil uslugo, ne uporablaj za zahvalo vse polno besed. Prizadevaj si, da si resnično hvaležna v srcu in ne izogni se nobeni priliki, da uslugo z enako uslugo vrneš!

Ti niti ne veš, koliko ljudi dela pri tem velike napake: ne morejo najti dovolj besed, s katerimi obsipljejo dobrotnika, pozneje pa se izognejo vsake prilike, da bi se z njim sešli, kaj še, da bi mu svojo hvaležnost pokazali s praktično protiuslugo, ker jim je za-vest dolžnosti zelo neprijetna.

Marsikatero prijateljstvo se je razbilo, ker je en del čutil na sebi veliko pezo hvaležnosti, ki jo je bil dolžan drugemu.

Nasprotno pa je tudi neprimerno, da bi pričakovali hvaležnosti za storjeno uslugo ali, da bi to celo omenili. To je namreč najboljši dokaz, da usluge nismo napravili iz ljubezni, ampak iz nečimernosti.

Kako bereš?

Ali moreš z branjem ob vsakem trenutku prekiniti, če je treba, ali si vanj tako zatopljena, da te nič ne more od njega odtrgati in se od pričetka romana ne moreš odtrgati in bi ga brala kar celo noč naprej in naprej? Ali imaš navado, da takoj po prvih straneh že pričneš listati, kako se povest nadaljuje in pogledaš že kar zadnjo stran, kako se izide, »ali se dobita« ali ne? Ali se pri branju zanimaš v prvi vrsti za dvogovore, ali za ljubezenske prizore in razgovore in čustvena mesta? Ali rada preskočiš vse, kar je vmesnih popisov ali drobnejšega tiska in se zanimaš za samo dejanje? Ali vprašaš tudi, kdo je knjigo spisal in kakšen življenjski krog knjiga opisuje? Kakšna čustva ti vzbuja branje?

Glej, prav to odločuje o tem, če ti je branje koristno ali celo škodljivo, da, če ti celo ne zastruplja tvoje življenje.

Človek, ki se s strastjo in brez vsake izbire vdaja branju, uporablja knjigo na isti način, kakor kino. Zanj so le z največjo naglico odigrani prizori važni. Glavni smisel zanj je to, če dejanje srečno konča. Ni mu za to, če je konec v logičnem soglasju s prejšnjim

potekom; če bi mu bilo tega mar, bi ne prebral najprej konca. In če bi tak bralec, ko prebere knjigo, nekoliko razmišljal, kakšna čustva mu je knjiga sprožila, bi si bil kmalu na jasnem, če je knjiga kaj vredna ali ne.

Ako ostane srce po prebrani knjigi prazno, potem točno veš, da je bila tudi knjiga prazna. Po branju nekaterih knjig, ki niso ne slabe, pa tudi ne dobre, objamejo mlado bralko pisane sanje in jo obkrožajo neznane možnosti, ki nimajo z resničnostjo nobenega stika. Koliko škode to napravi, dokazujejo najbolj tako številni primeri mladih deklet, ki so že v svoji najlepši mladosti utrujene od življenja, saj so si življenje predstavljale v popolnoma drugačni luči.

Kaj naj rečem potem še o premnogih modernih romanih, ki kažejo nemoralo tako zelo mikavno, da v bralcu in bralki željo po grehu naravnost izzivajo?

Dobra knjiga svoje lepote in vrednosti pred takimi bralci skriva; zato ne najdejo v nji ničesar, kar bi jih nanjo priklenilo. Mlada dekleta, ki resnično dobro knjigo odlože kot dolgočasno, si dajo same izpričevalo o svoji plitvi izobrazbi, ki jim je ovira, da ne morejo dobre knjige niti prav preceniti, kaj šele izkoristiti. Vse te so si svoj okus s slabim branjem, »šundom« tako skvarile, da nimajo več prave presoje, kakor žganjar nima nič več okusa za kake druge vrste pijače.

Vedeti pa moramo, da ne zasluži vse, kar je tiskanega, imena književnost. Tudi razni popisi iz zasebnega življenja, gledališča in športa niso književnost, četudi imamo časopise, ki nič drugega ne prinašajo.

Vsaka knjiga pa nima samo svoje vsebine, ampak tudi svojo obliko: slabo pisana vsebina je prav tako nevarna, kakor blesteče pisana slaba vsebina. Imamo mnogo pisateljev, ki s posebnim talentom opisujejo stvari, ki bi jih ne smeli opisovati, ali so vsaj take, da je zanje škoda tinte in peresa.

Rada ti priznam, ko praviš, da se v množini knjig in časopisov ne moreš spoznati in se ne odločiti.

Glede vsebine nam je Cerkev v veliko pomoč, ko nekatere slabe knjige zavrača in jih po imenih in pisateljih zbere in objavi (indeks, izbor prepovedanih knjig). Ne smeš pa misliti, da so to tudi vse knjige. Saj si lahko predstavljaš, da ni mogoče dan za dnem za-

sledovati vse in vse neprimerno objavljati, kar je tudi neizvedljivo. Vselej je bralec sam dolžan presoditi, če pač knjiga, ki jo name-rava brati, ne spada med prepovedane. Zato

je najbolje, da ne beremo knjig, kakor nam pač pridejo pod roko, ampak vprašamo za svet one, ki to vedo, ali pa samo take, ki jih priporočajo katoliški časopisi. (Dalje prih.)

A. B.:

Državoznanstvo

Ženska državljanska vzgoja.

Vsak človek spada takoj od dneva svojega rojstva k državni skupnosti, k državní za-jednici, katere zakoni zanj veljajo in v ka-terih varstvu živi. Ti zakoni ne delajo raz-like med moškim in žensko, torej je potreb-no, da se žena poleg svojih dolžnosti zaveda tudi svojih pravic.

O dejstvu in potrebi državne pripadnosti za vsakogar bi bilo odveč govoriti; pač pa je važno pravilno pojmovanje o bistvu dr-žave. Kajti vse drugače so pojmovali dr-žavo v srednjeveških viteških časih, kakor pa v dobi meščanstva, ko so smatrali državo in odnošaje do nje za nekako obojestransko pogodbo in zopet drugače, ko so govorili o državni mašineriji in se je cenil pomen in smisel države le po koristi, ki so jo imeli od nje. Pa se je vnovič izpremenilo pojmo-vanje države, ko so jo smatrali za nekako veliko socialno dobrodelno napravo in po-zneje kot organizacijo ljudstva, dokler ni zmagalo demokratično načelo.

Ta pregled državnega pojmovanja pa nam pokaže, da ima poj-m države prav za prav dve strani: notranjo in zunanjo stran. *Notranja stran* je mišljenje državljanov, *zu-nanja* pa je državna oblika in organizacija države.

V vseh dosedanjih časih pa smo izobra-ževali le zunanjo stran, ko smo se učili o postanku države, o načinu vladavine in dr-žavne organizacije in podobno. Nihče nam pa ni povedal, da se moramo veseliti nad družabnim življenjem v državi, nihče nas ni navdušil, da vidimo v državi tudi kos svoje življenjske naloge in da bi bili pripravljeni to nalogo tudi vršiti. Ni pa bilo to tudi nič čudnega, saj nismo imeli svoje narodne dr-žave, ki bi nam bila blizu in bi bili lahko delali zanj, kakor za nekaj svojega.

Zdaj v naši jugoslovanski državi šele prav spoznavamo, da je glavna naloga državljan-ske vzgoje zbujanje in nega zdravega in

življenja zmožnega narodnega čustvovanja. Kot živ član velike celote pa se morem ču-titi šele potem, če so se mi etiške moči za to zbudile v družini, v poklicu, v domovju in v mojem narodu.

Zdaj ni več skrb za dobrobit države, naše skupne domovine, le uklonitev pod strogo in neprijetno zahtevo, temveč živa potreba za vsakega posameznika, pa tudi dolžnost. Kakor v domači družini oče in mati in z njima sinovi in hčere skrbe in delajo za družino, marsikaj žrtvujejo in pretrpe, prav tako je treba tudi za veliko družino, državo. Koliko je dela, skupnega dela, za moralno, družabno, gospodarsko in kulturno dobrobit naroda, ki ga ne smemo prepuščati samo ti-stim, ki so za to plačani, ampak mora vsak sodelovati.

Taka ideja države, taka požrtvovalnost in ljubezen do nje pa mora z otrokom vred rasti; zato spada njena nega v *družino*. Saj ljubezen do doma in domovine, ljubezen do naroda in države ni nič drugega kakor ne-kak razširjen družinski čut. V resnici pa imajo v družini tudi vse družabne čednosti svoje korenine, kakor: pridnost, veselje do dela, ljubezen za red in mir, delavna ljube-zen do bližnjega, pravičnost, religioznost, pripravnost za pomoč in domovin-ska ljubezen.

Prvo in najtemeljitejšo državljansko vzgojo vrši torej družina. Družinska vzgoja pa je v rokah matere. Kako naj se torej vrši državljanska vzgoja, ako ne po naših ženah in materah? Kako potrebna pa je torej ženam samim dobra državljanska vzgoja!

S tem pa nastane vprašanje: Kako naj se v vsaki posamezni zbu-di ono mišljenje skup-nosti, ona delavna in požrtvovalna ljubezen do družabne skupnosti, ki ne tehta in ne presoja šele potrebo države, ampak državo

ljubi, ker si je svesta svoje naravne pripadnosti k nji? — Poglejmo to na primeru!

Bogataš, ki nima ne enega lastnega otroka, pride k ubogemu delavcu, ki ima pa polno bajto otrok. Bogataš se ponudi, da hoče vzeti enega delavčevega otroka za svojega in ga osrečiti. Za pogoj pa stavi, da otrok svojih staršev ne sme nikoli več videti, jih ne sme več rad imeti, temveč da mora popolnoma pozabiti nanje. Ubogi delavec tako dobroto gladko odkloni. S stališča preračunjenosti se marsikomu zdi to neumno, z naravnega in npravnega stališča pa moramo delavcu pritrditi: »Prav ima, da za tako ceno otroka ne dá!« Saj je to tudi nemogoče, da bi otroka izruval iz organsko zrastle družine. Celo pes, ki ga siromak proda, teče nazaj k njemu, četudi mu je tam manjkalo najpotrebnejšega; pač spada tja. In otrok, ki je šel samo obiskat tujo bogato družino, živo čuti, da ni tam doma, temveč se šele dobro počuti, ko je zopet doma med svojimi.

Polagoma pa se ta čustvena pripadnost k domači družini sprevrže v zavest družinske skupnosti. Otrok se vedno bolj udeležuje družinske usode. Kako k srcu mu gre materina bolezen ali očetova nesreča! Soodgovornega se čuti za napredek družine in kako rad pomaga s svojimi skromnimi močmi, da varuje mlajše bratce in sestrice. Če mati umrje, se mladoletna hčerka postavi na njeno mesto in ob očetovi smrti prevzame napol dorasli sin njegove dolžnosti. Vsi vemo, da takega človeka, ki hoče iz družine samo korist, nobeden ne spoštuje.

Čim bolj pa postaja mlademu človeku družina nekaka naloga, tembolj raste z njo

v celoto, četudi ga to marsikaj stane. Je pač ljubezen, ki ga pri tem vodi.

Prav tako pa raste tudi *ljudska* družina iz ljubezni. Kulturna edinica »družina« se razširja v kulturni krog »domovje«. Če je stal mladi človek v odnošajih z družino v pravem razmerju, je s tem že podano pravo razmerje tudi za nadalje. Ako pa je družinska vzgoja zanemarila to stran vzgoje, bo silno težko, skoro da nemogoče, vzgajati v državljanskem duhu.

Mladi človek pa v resnici zraste s svojo sosesčino, v kateri živi; to je zanj ljudska družina. Kakor dela za svojo družino, tako se tudi tu udeležuje z dejansko pomočjo, marsikatero odpovedjo. Vedno bolj uvideva, da ne gre tu samo za dajati in jemati, ampak še prav posebno za medsebojno razumevanje, da ima v tem življenjskem krogu vršiti naloge in dolžnosti.

Na ta način mladi človek ne presoja družabnih edinic kakor nekaj težko razumljivega in skoro nepojmljivega, ampak kot nekaj živega, ki je z njim v zvezi in v živem razmerju. Jasne mu morajo biti potrebe njegovega stanu in vedeti mora, kako jim odpomore. Že v družini se je navadil delati in skrbeti za druge; zato mu zdaj v širšem krogu to ni več težko. Seveda pa spozna, da je za to treba moralne moči, ki si je mora priboriti. Toda, kako ga veseli, ko vidi, da prav z njegovim delom in z njegovo pomočjo uspeva in napreduje splošna stvar! Ko čuti, da je prav od njega in njegovega dela odvisno splošno blagostanje, da prav z njegovimi žrtvami zmagajuje skupne težave, da prav njegovo sodelovanje pospešuje splošni blagor, se čuti ves vrstel vanj.

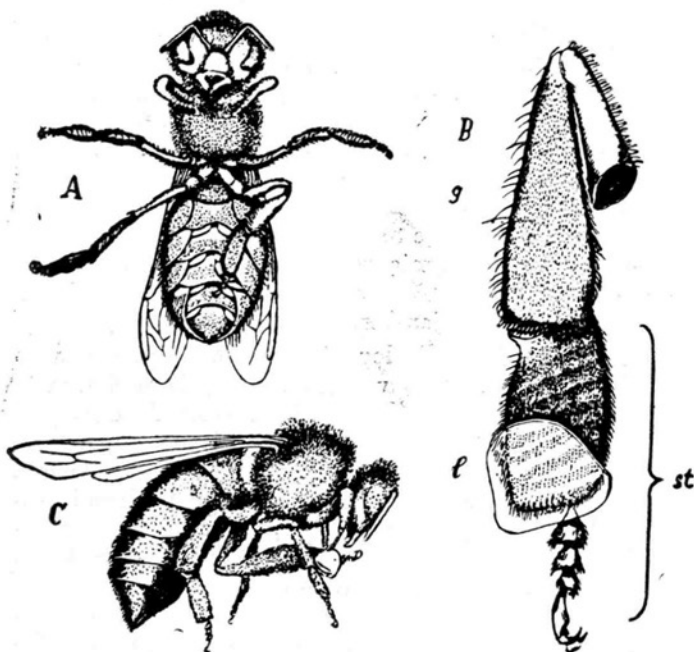
(Dalje prih.)

Glinškov Janez:

Nekaj o vosku in satju

Sodobna gospodinja v splošnem bolj skrbi za čistočo in lepoto svojega stanovanja, kot pa so skrbele gospodnje še pred nekaj desetletji. Skoro preveliko skrb posvečajo premnoge gospodnje podom, pa naj bodo ti iz navadnih desk, barvani ali parketi. (Že verjamemo, da moški za to nimajo pravega razumevanja; gospodnje pa vemo, da je lep pod najboljše spričevalo za gospodinjino. —

Op. ured.) Dočim za čiščenje navadnega poda zadostuje največkrat le voda in milo, je treba za barvana in parketna tla maž, ki vsebujejo vosek. Na trgu je polno raznovrstnih parketnih voščil. Enostavno, a zelo dobro parketno voščilo more napraviti vsaka gospodinja takole: V 1 liter bencina nastrgaj 12—15 dkg čistega voska. Pusti, da se vosek raztopi, nato tekočino dobro zmešaj.



Voščene ploščice za satje.

Voščilo je popolnoma tekoče, zato je uporaba lahka. Tla dobe zelo lepo barvo in sijaj.

Čisti vosek je gospodinji potreben tudi pri peki raznega peciva, da z njim maže pekačo.

Na prodaj je veliko voska, žal, da le zelo malo res čistega voska. Znatni del je umetnega voska, ki ne vsebuje niti trohice čebeljega voska, mnogo pa je voska takega, ki vsebuje poleg čebeljega voska tudi druge snovi, predvsem parafin. Slovenski čebelarji

so temu stanju sklenili napraviti konec. Upati je, da bodo čez par let razmere na tem polju povsem drugačne. Za sedaj pa toplo priporočam, da so gospodinje pri nakupu voska previdne.

Povem naj, da čebele izločajo vosek iz posebnih voščenih žlezic na trebušni strani zadka v obliki zelo majhnih ploščic, iz katerih potem grade satje.

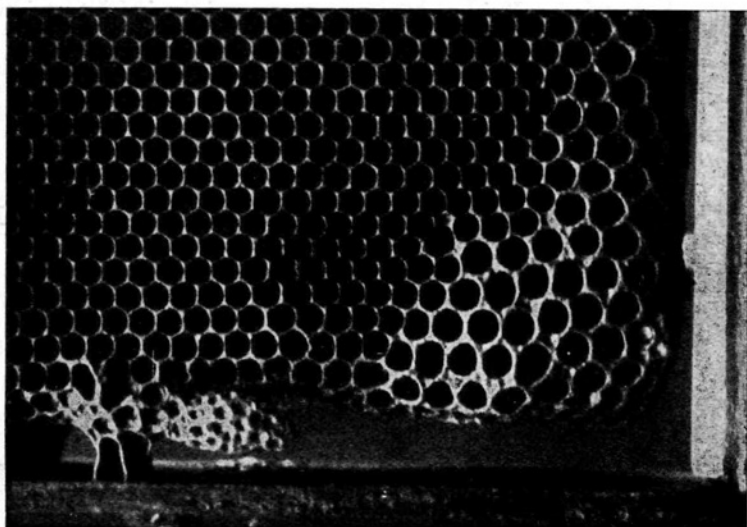
Na sliki vidimo, kako lezejo take ploščice izpod obročkov na zadku, (slika A) kako sega čebela z nogo po nje (slika B), jih nese

Čebelne celice.

Celica za matico

Celice za trote.

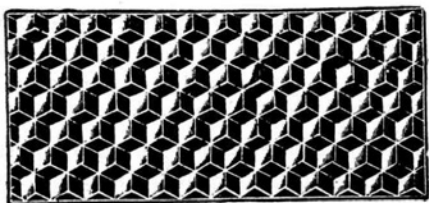
Satje.



v čeljust, zgnete in uporabljaja. Trot in matičica ne moreta proizvajati voska.

Satja pa čebele ne grade zato, da bi nudile čebelarju vosek, pač zaradi svojega zaroda, kateremu morajo pripraviti zibelke. Te zibelke niso vse enake, najmanjše so za čebele, po obliki ravno take, le nekaj večje so za trote, največje, mošničkom podobne pa so za matice. Te zadnje imenujemo tudi matičnike.

Ker pa čebele le prerade napravijo več celic za trote kot je potrebno, skuša to težnjo čebelar omejevati s tem, da jim dodaja satnice, umetno narejene tanke voščene stene, ki imajo vtisnjeno obliko dna celic za čebele. Te stene-satnice se s posebnimi pripravami vlivajo iz voska. Ker so satnice pripravljene le za čebelne celice, bi panj ostal brez trotov, da jo sem in tja čebele ne uberejo po svoje in ne zgrade kar na teh osnutkih celic za trote. Brez teh ne morejo in nočejo biti.



Satnica.

Satnice se pritrdijo v pravokoten lesen okvir — satnik imenovan, ki ima med daljšima stranicama napeljeno tanko žico.

Mlado satje ima lepo rumeno barvo, čim večkrat pa se v celicah izvale čebele, tem temnejše postaja, ker vsak rod pusti v njih nekaj odpadkov.

Satovje pa ima velikega sovražnika v voščeni vešči, ki ga more v zelo kratkem času uničiti.

Ako imamo toliko satja, da od aprila do konca oktobra ne moremo vsega dati v panje čebelar, ki na satje pazijo, potem ga spravimo v dobro se zapirajočo skrinjo ali omaro, kjer ga zažveplamo (v nezgorljivi posodici zažgemo trak žvepla), ali pa satje obvarujemo pred večšo s paradiclorbenzom, ki se dobi v vsaki drogeriji. Za silo ustreza tudi naftalin.

Čebelar staro počrnelo satje izreže iz satnikov, zmeče v lonec ali kotel, zalije z vodo in kuha toliko časa, da je satovje dodobra razkuhano. To razkuhano snov precedi v drugo posodo, kjer se na vrhu zbere in strdi vosek. Ta proces pa ni tako enostaven kot izgleda iz opisa. Kuha voska je umazano, neprijetno in težko delo; zato naj se izvrši skupno za vse čebelarje na sedežih čebelarskih podružnic, ki imajo vse potrebne priprave in ljudi, ki se na ta posel razumejo. Kjer to ni mogoče, naj čebelarji vo-



Slika vešče in napadenega sata.

ščine prodajo ali zamenjajo za vosek, oziroma satnice. Od kuhe voska je odvisna vrednost voska, zato pozor! Pa tudi na to ne smemo pozabiti, da je raztaljeni vosek vnetljiv.

Na barvo in sestavo voska vplivajo pašne razmere, kraj, kuha in še kaj, zato je težko na oko ločiti, kaj je pristno in kaj nepristno, oziroma sploh ponarejeno blago. Preprost in razmeroma zanesljiv način, kako ugotovimo pristnost voska, je tale: V kozarec deni

čistega alkohola (špirita) za prst od vrha. Od kolača odkruši kot naprtnik velik košček voska in ga vrzi v kozarec. Če košček hitro pade na dno, je vosek čist, če pa se obotavlja in bolj počasi spušča na dno, je znamenje, da je zmešan z drugimi snovmi, če ni kar ves ponarejen.

(Vigrednice v vseh zadevah, ki se tičejo čebelarstva, medu, voska in dr., lahko pošljejo vprašanja, na katera bodo dobile strokovni odgovor.)

Dr. F.:

Pomoč utopljenцу

Brž ko ste utapljalčnega spravili na breg, ga slecite, da se hkrati z obleko in perilom iznebi vse vode, sicer bi telo ob izparivanju vlage izgubilo preveč toplote.

Umetno zobovje ter pesek, zemljo, mah in listje v ustih, žrelu ali nosu odstranimo s prsti, da osnažimo vse zračne prehode.

Da bi usta ostala odprta, stlačimo robec, zvezan v vozec med kočnike na eni strani.

Da izteče voda iz pljuč in želodca, položimo utopljenca čez svoje koleno na trebuh in mu privzdignemo čelo (sl. 38).

Nikakor ga pa ne smemo postavljati na glavo.

Preden začnemo z umetnim dihanjem, mu z robcem izvlečemo jezik kar najbolj daleč iz ust in ga privežemo z vrvico okoli vratu.

Sedaj ga položimo vznok, pod glavo mu stavimo klobuk, pod križ pa porinemo zvito suknjo (sl. 37), da zavzame najvišjo točko trebuh, prsni koš pa tako dobi možnost za široko gibanje in globoko dihanje. Od trebuha navzdol ga pokrijemo, da telo obdrži toploto. Potem pričnemo z umetnim dihanjem.

Najbolj prikladen način umetnega dihanja je preizkušeni Silvestrov:

Poklekni ponesrečencu za glavo, primi podlehiti, dvigni ju k sebi čez njegovo glavo za njo (1), trenutek zastani (2) — glej sl. 39., po isti poti kroži nazaj na prsni koš (3), ter pritisni nadlehiti ob spodnji del koša (4) (glej sl. 40. etc.). To delaj enakomerno: 1—2—3—4!



Ko mu dvigneš roki, se razširijo pljuča in vsesajo zrak — vdih: ob pritisku na koš izstisneš iz njega zrak — izdih.

To ponavljaš 15 krat v minuti, dokler ponesrečenec ne začne dihati sam, kar pa se lahko pojavi celo šele po štirih urah.

Vse dotlej se mora izvajati to ritmično dihanje umetno.

Ker pa tega nisi zmožen sam, te morajo pri tem napornem delu pod tvojim nadzorstvom zamenjati od časa do časa drugi ljudje.

Umetno dihanje se mora izvajati ob primeru globoke nezvesti, torej pri obešencu, zadavljencu, utopljencu, zastrupljencu od strele zadetem in zmrznjenem.

DEKLICA NA TUJE GRE...

PRAZNIK DOMA IN NA TUJEM

Ob sobotnih popoldnevih pri nas zvonijo. Pritrkavanje zvonov in ob njihovih glasovih so naša srca sprejemljivejša za globoko, tiho občutje, ki ga v sleherno nepokvarjeno srce kristjana vliva prihod Gospodovega dne. In vse to praznično občutje ustvarja v nas veliko razpoloženje, da bi čim svečanejšje pričakali nedeljo in jo preživeli lepše in popolnejše kakor druge dneve, ko nas vsakdanje skrbi priklepajo nase in zabranjujejo poglobiti se vase!

Ali more biti še kaj čudovitejšega in priskrčnejšega kakor pričakovanje praznika na vasi! Moji najlepší spomini so tesno povezani s tem. Sonce zunaj, cvetje v oknih in na vrtovih, belo pomita tla, urejenost doma in urejenost družinskega sožitja in sto in sto drobnih stvari, ki človeka spominjajo na duhovno lepoto prazničnega dne. In v vse to se vpleta pesem zvonov in vabi in kliče na tih iskren pogovor z Bogom, ki nas čaka v farni cerkvi, kjer nam je bližji kakor kjerkoli drugje.

To so nedelje doma. Zdaj pa nas ni več pod rodno streho. Odšle smo po svetu in domotožje je naš delež. Toda, dokler je še trohica domotožja v naših srcih, je še dobro. Prisiljene od notranje nuje iščemo vse tisto, kar nas najbolj spominja na dom. In to je cerkev. Pomirjajoča, tiha, veličastna samota v njej nam tako čudovito govori o vsem onem, česar naša osamljena duša najbolj vroče želi: osrečujoče, prijazne domačnosti, razumevanja in pomirjenja. Velika doživetja so za nas nedelje, ko moremo, seveda če moremo obiskati cerkev in se tam v molitvi pogovoriti z Bogom, kakor smo to delale nekoč doma. — Pa se zgodi, da polagoma pozabimo na dom, pozabimo na sonč-

ne dni, na sobotno zvonjenje in na nedeljsko življenje. Pozabimo na cvetje v oknih, na belo pomita tla, v katerih se je zrcalilo vse naše veliko hotenje, doživeti nedeljo tako, kakor zapoveduje Bog. Drobne, neznatne stvari so to na prvi pogled, a za naše duše so bile velike, velike važnosti. Ali smo bile srečnejše tedaj, ko smo na ta način pričakovale nedeljo, ali danes, ko jo pričakujemo z nekim mrtvilom v duši, nezadovoljne s seboj in z okolico, v kateri životarimo iz dneva v dan?

Kaj bi bil človek brez zavesti? Takemu slabiču, ki ga tu pa tam srečamo, pravimo šleva, šviga, švaga, cunja, ki z njo pometa lahko vsakdo, kakor se mu poljubi. Saj je že pred sto leti Koseski dejal: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti. Kdo bi pretehtal, koliko se vsakdo izmed nas sam zaničuje, to se pravi, koliko se kdo od nas premalo pozna, ceni in obvlada? Podobno je z narodom. Narod, ki se še ni osvestil, vodijo in obvladujejo drugi. Nas je vzbujal že Vodnik, največ samozavesti pa nam je vlil pred sto leti naš Prešeren, ki se je z njim naš narodič tudi v umetnosti uvrstil med druge narode; prebujal in tudi grajal je s svojimi satirami narodno vest naš Cankar. — Narodi se osveščajo po posameznem povprečnem udu svojega naroda ob velikih osebnostih, ki so zrasle iz njih. (Prof. Etbin Bojc: Naša narodna vzgoja in obramba.)

Treba je svoj narod močno vzljubiti, ako hočemo biti sposobni, živo in uspešno delati za njegovo povzdigo. Le tisti, ki res doživijo poslanstvo svojega naroda in spozna razmerje svojega osebnega poslanstva do njega, bo našel v sebi vedno dovolj moči za žrtve, ki so neizbežne in nujne pri njihovem du-

hovnem prizadevanju. Le ta bo iskal neprestano načinov in poti, da po svojih močeh vsestransko oplodi, pomnoži in obogati na-

rodovo dediščino v skrbi za narodov blagor. (Prof. Etbin Bojc: Naša narodna vzgoja in obramba.)

IZ DOMAČIH KROGOV

IZ VODSTVA ZDK

Albina Bajdova:

NALOGE SLOVENSKEGA DEKLETA

(Nadaljevanje.)

Ravno tako se mora dekle za sodelovanje na socialnem in karitativnem polju vzgajati in izpopolnjevati. Poznati mora dobro vse potrebe našega naroda, ki spadajo pod socialno skrbstvo, zanimati se mora tudi za delo in napredek karitativnih ustanov in sličnih organizacij v celi naši državi in izven nje.

Kaj pa z delom za porast našega naroda in njegove kulture? Ali ni potrebno, da pozna vsako slovensko dekle vsaj v glavnih obrisih zgodovino svojega naroda in njegov kulturni razvoj? Seznaniti se mora dalje z delom in življenjem velikih ljudi, ki so to kulturo gradili. Zanimati se mora za vse naše narodne vrednote, narodne običaje, narodne pesmi in skrbeti, da vse to narodno blago nikdar ne zapade v pozabljenje. — Toda polovičarska bi bila naša narodnostna vzgoja, če bi ji bil edini cilj ohranitev slovenskega življa, jezika in kulture samo v območju meja naše ožje slovenske domovine. Razvoju naše kulture se ne bi smele staviti na pot nobene ovire, ker bi se morala širiti tja do vseh skrajnih severnih in vzhodnih točk, kjer so raztreseni deli našega narodnega telesa, kjer prebivajo naši bratje in sestre, ki jih je neprijazna usoda odtrgala od nas. Kot so si vsi veliki kulturni narodi stavili nalogo, da bodo skrbeli za ohranitev svoje kulture pri vseh svojih po svetu raztresenih rojakihi, tako mora biti tudi nam dana možnost, da skrbimo za procvit svoje kulture v vseh slovenskih družinah, ki niso tako srečne, da bi živele med nami. Domovina bi morala stati vedno za njimi in jih vsestransko podpirati z velikim ciljem pred seboj, da te rojake in njihove naslednike ohrani narodni skupnosti.

Tudi v to težko, a hvaležno delo, uvaja Zveza dekliških krožkov svoje članice s tem,

da jih s predavanji poučuje, kje so ti lističi z našega narodnega drevesa raztreseni, s kakšnimi težavami se borijo za svoj obstoj. Slovenska dekleta z zanimanjem sledijo tem predavanjem, z velikim navdušenjem se pripravljajo za razne akcije, ki naj bi služile vsaj v začasno pomoč našim rojakom v njihovem težkem in brezupnem položaju.

Tudi vzgoji deklet za službo v družini je zlasti v tem letu Zveza dekliških krožkov posvetila posebno pozornost. V številnih predavanjih se poudarja velik pomen družine za rast naroda, tu spoznavajo dekleta svetost in poslanstvo družine; tu dobijo tudi vsa navodila, kako se za ta življenjski poklic pripravljajo, ne samo na zunaj, temveč se največja pažnja polaga na notranjo — duhovno pripravo. Če bodo naša dekleta dobro pripravljena za vse naloge, ki jih morajo nujno vršiti v družini, če bodo že vnaprej vpeljane tudi v vse težave zakona, ki se jih kot resnično katoliška dekleta ne bodo prestrašile, potem smo lahko prepričane, da bodo družine, ki bodo vzrasle iz teh trdnih korenin, res krepostne in vzorne.

Naša organizacija se dobro zaveda, da za sodelovanje pri neštetihih nalogah potrebuje velikih in lepih značajev, močnih, plemenitih in nesebičnih duš, ki so podprte z neuklonljivo voljo. Zato tudi za to vrsto vzgoje daje smernic v obliki premišljevanj. Ravno tako je bogato poskrbljeno za vsestransko drugo vzgojo deklet, ki se jim nudi v raznih zdravstvenih, higijenskih, gospodinjstkih in drugih predavanjih.

Slovenska dekleta rada prihajajo na sestanke svojih krožkov, ker vedo, da so po vsakem takem večeru duhovno bogatejše. Poleg zanimivih in poučnih predavanj pa najde dekle na teh sestankih tudi mnogo razvedrila, saj sledijo resnemu in vzgojnemu programu vedno družabne igre, petje in vesel dekliški smeh prijetno odmeva potem iz njihovih sobic in dvoran, kjer se sestanki vršijo, vesela pesem iz mladih dekliških grl, kako preprosto razposajeno se razlega njih

smeh, ki je čist, saj prihaja iz vrst nepokvarjenih deklet. — Izven teh deklških sestankov pa se naša dekleta mnogo udeležujejo tudi na polju dramatike, saj so tudi v tem oziru dosegle že prav lepe uspehe.

Kakor skrbi Zveza za duhovno rast slovenskih deklet, tako tudi ne pozablja na njihovo telesno vzgojo. Dobro se pri tem zaveda, da bo le v zdravem in krepkem telesu uspevala močna deklška duša. Da je organizacija ZDK vložila tudi v to delo mnogo svojih sil, pričajo krasno pripravljene in izpeljane akademije in tabori, ki jih je Zveza skupno s fantovskimi odseki že priredila.

Če se naša organizacija toliko trudi za vzgojo in napredek slovenskega dekleta, pa je vso ljubezen in pozornost posvetila še mnogo bolj delu za našo deklško mladino, gojenke in mladenke. Dočim se dekleta pripravljajo v krožkih za delo v družini in javnosti, se pri mladenkah poudarja vzgoja v plemenite deklške značaje. Hočemo, da iz teh deklc vzraste nov, močan rod, ki ga morajo dičiti najlepše deklške čednosti, h katerim smatramo kot najvažnejše: nesebičnost, ki pri vsem svojem delu pozablja na osebni »jaz« in vidi pravo srečo le v tem, da osrečuje svojega bližnjega; močna volja, ki ne popušča in ne odneha, dokler svojega cilja ne doseže; dalje velika delavnost, ki najde svoj pogon v ljubezni do družine, naroda in Cerkve; končno pa globoka vera, ki je nobeni viharji ne morejo zmajati. Zavedamo se, da nam je najdragocenejši material izročen v oskrbo in obdelavo, ki bo ostal tak, kot ga bomo v tej razvijajoči se deklški dobi, v kateri se mladenke nahajajo, izklesale. Zato moramo skrbeti, da bo seme, ki ga polagamo v te mlade duše, res čisto in izbrano. Tega težkega vzgojnega dela smo se lotile z vso ono veliko požrtvovalno ljubeznijo, kot jo čuti vzorna starejša sestra do svojih mlajših, zato smo prepričane, da bomo z božjo pomočjo dosegle lepe uspehe.

Tako lahko brez strahu gledamo v bodočnost, saj vemo, da bomo naše začete, težke in dalekosežne naloge izročile v roke zdravemu, krepostnemu in močnemu življenju rodu, ki jih bo pogumno nadaljeval, dokler ne bo dosegel končnega cilja, ki je nam vsem tako svet in globoko zapisan v naših srcih ter se glasi:

Slovenski narod krepak v svojih družinah,
utrjen v veri katoliške cerkve,
strnjen pod mogočno jugoslovansko
zastavo!

OBČNI ZBOR DRUŠTVA ZA VARSTVO DEKLET, KOLODVORSKI MISIJON

V nedeljo, 5. maja ob 10. dopoldne je polagalo račun eno izmed najbolj vidnih karitativnih društev v Ljubljani, Društvo za varstvo deklet s Kolodvorskim misijonom, ki je imelo svoj redni letni občni zbor v beli dvorani hotela Union. Na občni zbor se je zbralo lepo število občinstva. Na birmovanju odsotnega prevzvišenega gospoda škofa je zastopal društveni duhovni voditelj, semeniški spiritual dr. Kraljič, ki je obenem zastopal tudi Osrednje vodstvo Marijinih družb. Bansko upravo je zastopal inspektor Sedlar, mestno občino pa višji magistratni svetnik dr. Kodre. Kot redna zvesta članica je bila navzoča gospa soproga bana dr. Natlačenova. Karitativno zvezo je zastopal njen podpredsednik dr. Levičnik, Prosvetno zvezo ga. šol. uprav. Hafnerjeva, Slomškovo družbo in Krščansko šolo banski nadzornik Štrukelj, Slovensko krščansko žensko zvezo gospa Prijateljeva, Krščansko žensko društvo gospa min. Sušnikova, Kongregacijo gosp. pri sv. Jožefu gospe Grumova in Tomažičeva, ZDK gdč. Bajdova in Stepanova. Navzočih pa je bilo tudi sicer še lepo število rednih in delavnih članic.

Občni zbor je začela in spretno vodila predsednica društva ga. Golia, soproga predsednika apelacijskega sodišča. V svojem nagovoru je poudarila namen in stremljenje društva, ki je varstvo in pomoč dekletom, in je prav prisrčno pozdravila navzoče zastopnike, oblasti, uradov, korporacij in organizacij, ki so s svojim prihodom na občni zbor dokazali zanimanje za delo društva in svoje socialno čutenje, vse prisotne redne in delavne članice kot zveste sodelavke in boriateljice za pravice ali vsaj boljši položaj številnih društvenih varovank in vseh pomoči in varstva potrebnih. Zahvalila se je iskreno v imenu društva in vseh, ki so bili v preteklem poslovnem letu deležni pomoči društva, za številne večje in manjše podpore, redno in izredno članarino, za podporo v blagu, posodju in pohištvu, kar vse je omogočilo obstoj društva in njegovega dela.

Društvo samo je navezano zgolj na članarino svojega članstva in na podpore dobrih in plemenitih ljudi. Posebno zahvalo je naslovila na kr. bansko upravo, upravo mesta Ljubljane, Vzajemno zavarovalnico, Novo založbo, Karitativno zvezo itd. za denarno podporo. Prav tako se je zahvalila tudi upravi železnice in železniškega osebja, varnostni straži in njenemu osebju, dohodarstvenemu uradu in njegovemu osebju in tudi osebju cestne železnice, ki vsi ne le s simpatijami spremljajo delo društva in K. M., ampak so vselej pripravljeni tudi dejansko pomagati, za kar se jim tako pogosto, da, vsak dan nudi prilika. Posebno se je zahvalila svojim ožjim sodelavkam: odbornicam, kolodvorskima pomočnicama, gospodinji v zavetišču in zlasti še neumorni pobirateljici društvene članarine in prispevkov gej. Jermani.

Po prehodu na dnevni red so odbornice podale svoja poročila. Načelnica odseka za zavetišče in posredovalnico gospa Golobova je podala poročilo o teh dveh ustanovah, ki sta nastanjeni v Slomškovi ul. 1. I. Iz njenega poročila je razvidno, da je imelo zavetišče in tudi posredovalnica prav mnogo posla. Kolodvorska pomočnica, ki vrši svoje delo na kolodvoru, skoro od vsakega vlaka pripelje kako ženo ali dekle, pri kateri se je izkazalo, da nima nikogar znanega v Ljubljani, da nima ne hrane ne stanovanja, pa tudi ne potrebnega denarja in je zato izključno navezana na pomoč K. M. V zavetišču je prenočilo v 2947 nočeh 895 prenočevalk, med njimi 20 mater z 31 otroki. Po narodnosti so bile: 4 Hrvatice, 1 Madžarka, 1 Romunka, 1 Turkinja, 2 Nemki, ostale pa Slovenke. Po poklicu je bilo največ služkinj, kmečkih delavk, obrtnic, pa tudi nekaj učiteljic, uradnic, dijakinj, trgovk, zasebnic in tudi dve redovnici. Najmlajša prenočevalka je bila stara 9 dni, najstarejša pa 85 let. Plačanih nočin je bilo 2167, neplačanih 780. Po posredovanju K. M. je dobilo službo 110 deklet. Neštetokrat pridejo v zavetišče dekleta z dežele, nepoučene in neizkušene, brez sredstev, misleč, da bodo takoj dobile službo. Ker pa morajo večkrat čakati, jim je treba dati poleg brezplačnega stanovanja tudi brezplačno hrano, dokler ne dobe službe. Zato ima društvo v svojem zavetišču tudi kuhinjo, ki nudi brezposelnim prehrano brezplačno, drugim čakajočim pa

proti mali odškodnini. Poleg teh statističnih podatkov pa je poročevalka podala še več drobnih sličic, iz katerih je bilo razvidno, na kakšen način društvo nudi pomoč in varstvo. Opisala je številna pota, posredovanja, prošnje in poizvedovanja, katere vse je treba včasih napraviti za en sam poedin primer. Orisala je tudi nekatere prav značilne primere, za katere je K. M. v letošnjem letu poiskal nujne pomoči, da jih je rešil.

(Dalje prih.)

DUHOVNE VAJE

V DOMU DEVICE MOGOČNE BODO:

Od 16. do 20. julija za učiteljice in uradnice,

od 12. do 16. avgusta za dekleta,

od 21. do 25. avg. za gospe in matere.

Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Oskrbnina 100.— din. — Prijavite se na naslov: Dom Device Mogočne, Lichtenthurn, Ljubljana, Ambrožev trg 8.

SLOVENSKA MARIJINA DRUŽBA V ZAGREBU OB 15-LETNICI

Dobro je, da ob važnejših obletnicah polagajo društva javne račune tudi v časopisih. Taki javni obračuni so pregledi društvenega dela, obenem pa tudi dokaz, do kakšne višine se lahko organizacija razvije z božjo pomočjo in dobro voljo.

Začetek naše družbe sega v l. 1922. Takrat je ustanovil salez. duhovnik preč. g. Alojzij Kovačič »Dekliško zvezo« v ta namen, da bi sčasoma zrastle iz nje Marijina družba. To se je zgodilo že dve leti pozneje. V aprilu l. 1924. je bila ustanovljena Marijina družba in g. Kovačič je sprejel prve družbenke. Pod vodstvom gospodov voditeljev p. Dostala, p. Prešerna D. J. se je začelo razvijati vedno lepše življenje v kongregaciji, ki je pod desetletnim vodstvom (od l. 1929—1939) p. Kozéjla D. J. doživela nepričakovan notranji in zunanji razvoj. Tu gre vsa zasluga skrbnim voditeljem, zlasti prvemu in dosedanjemu, ki je deset let delal z nami, videl naše križe in uspehe, vodil našo družbo z res posrečeno roko. Poleg navadnega programa Marijinih družb, (shodi, sestanki, seje, duhovne vaje, nastopi) je zbudil v družbi velik smisel za pomoč slovenskim brezposelnim dekletom v Zagrebu. Pod njegovim vodstvom je družba po-

stala prava socialna ustanova. Osvetlimo jo malo s te strani!

Marijina družba je pred leti vzela v svoje roke društvo »Ognjišče«, ki ga zdaj popolnoma vzdržuje in vodi. »Ognjišče« je dom za brezposelna ali na službo čakajoča dekleta. »Ognjišče« vzdržujejo dekleta iz Marijine družbe, ki v ta namen dajejo večje denarne prispevke, ki pa seveda ne zadostujejo. Zato družba prireja igre, pevske koncerte, tombole, razne nabirke; obrača se od časa do časa na rojake v domovini. Na žalost te prošnje ne najdejo nikakega odmeva tudi na višjih mestih. Tako so dekleta v tem velikem delu skoraj osamljena, k sreči je Marijina družba precej številna (200 družbenk) in tako je mogoče z mnogimi malimi darovi vzdrževati ta slovenski domek, ki ga vsi občudujejo, tudi Zagrebčani, ki hvalijo tako organizacijsko zmožnost slovenskega dekleta.

Vemo, da po tej kratki razlagi tudi Vi uvidite veliko, res socialno akcijo slovenske Marijine družbe v Zagrebu. (V preteklem letu je dobilo v »Ognjišču« nad 4000 deklet varen kotiček).

Zato Vas prosimo dejanske pomoči! Pomagajte na kakršen koli način naši kongregaciji, da bo lahko še nadalje vzdrževala ta slovenski dom v Zagrebu, ga sčasoma še bolj uredila, kar bi bilo tudi potrebno. Drage Vigrednice! Ne prosimo Vas za kako družbeno potrebo, ampak prosimo Vas za kruh in skrb, za poštenost naših brezposelnih in na službo čakajočih deklet. V ta namen same veliko z veseljem žrtvujemo, a tudi pomoči od doma prosimo.

Morebitne denarne prispevke kakor tudi poizvedovanja in druga vprašanja pošiljajte na »Ognjišče« Zagreb.

Solovljeva 3, pritličje.

Tako izgleda naša Marijina družba v svojem 15. letu, ko jo sprejema v svoje roke novi voditelj preč. g. p. R. Paté D. J. Želimo mu, da bi nas srečno vodil v nova leta, v nove uspehe!

Sunčič Ivanka, prednica; Kolar Angela, taj.

DEKLIŠKI KROŽEK PODBREZJE

Iz vseh krajev širom naše lepe Slovenije prihajajo v »Vigred« poročila o gibanju med slovenskimi katoliškimi dekleti. V dokaz, da tudi me delujemo, Vam hočem na-

kratko opisati delokrog podbrežkega dekliškega krožka.

Odkar imamo ustanovljen dekliški krožek, smo v zimskem času prirejele sestanke in sicer redno vsakih 14 dni. Naj omenim, da v našem krožku nismo tako srečna dekleta, da bi mogla opisovati sijajna predavanja kakšnih učiteljic. Vendar pa si po svojih možnostih ustvarimo program sestanka. Zato smo si uredile tako, da je vsak sestanek vodila druga članica, da s tem pospešujemo našo dekliško organizacijo.

Naš krožek šteje 30 članic. Poleg tega smo si oskrbele 11 krojev, se udeleževale mladinskega tabora v Ljubljani in vseh javnih nastopov v naši bližini. Zlasti pa smo se potrudile za naš domači prosvetni tabor, ki je bil 20. avgusta lani in je krasno uspel.

8. decembra smo imele versko akademijo, na čast Brezmadežni: govor, deklamacije in dve igrici, ki so po večini izvajale mladenke in gojenke. Na Marijo ne pozabimo, saj je ona zvezda vodnica v viharju mladosti in sončni žarek naših src.

Potem smo v zimskem času priredile igro »Nevesta iz Amerike«. Letos smo imele materinsko proslavo na sporedu: 10 točk, govor o materi, deklamacije, simbolične vaje. Izidor, Sijaj, sijaj sončece, Trnulčica nastopi in igra »Materina srca«, ki upam, da je uspela v zadovoljnost navzočih.

Telovadimo pa tudi in so si po večini vse telovadkinje nabavile kroje. Vse, kar je lepega, čistega in plemenitega, mora spoštovati verno in zavedno slovensko dekle.

Sestre širom naše lepe Slovenije, držimo se načel, da materi in cerkvi hočemo ostati zveste, to dvoje je zaklad, ki ga človek ceni navadno šele takrat, ko ima priliko spoznati in občutiti, kako se živi brez njega.

Sestre, zato stopajmo pod vodstvom nebeske matere Marije skozi viharno dobo življenja, tako da čolnič našega življenja srečno priplove do obrežja večnosti.

Vsem članicam krožka v sestrski ljubezni iskren pozdrav Bog živi!

S. Z.:

GOSPODINJSKI TEČAJ V MIRNI PEČI

Tudi pri nas smo začutili potrebo preobrata v kmečkem gospodinjstvu. In res se nam je posrečilo po daljšem moledovanju, da nam je »Kmečka zveza« preskrbel tri

mesečni gospodinjski tečaj, katerega pokrovitelj je bil naš odlični župan g. Ivan Opara.

Krščanska ženska zveza nam je poslala voditeljico tega tečaja gdč. Ivo Ronko. In začel se je tečaj 10. januarja 1940 s sveto mašo.

Tečaj je obiskovalo 16 deklet. Kako je bil tečaj zaželen v našem kraju, so pokazala dekleta, ki so kljub hudi zimi, velikemu mrazu, oddaljenosti in drugim žrtvam točno vsak dan prihajale k pouku. — Poleg kuhanja, šivanja in ročnih del so imele tudi predavanja o kmetijstvu po g. srez. referentu Jožefu Rihandu iz Novega mesta. O zdravstvu je predaval g. dr. Božidar Küssel in o higieni zaščitna sestra Tončka Sešelj iz Ljubljane. Predavanju zaščitne sestre je prisostvovalo tudi veliko mater in odraslih deklet. Pri tečaju sta tudi sodelovala, domača

gdč. učiteljica Slava Zajčeva in g. kaplan Stolbičar.

Sadove tega tečaja pa smo videli v nedeljo 10. marca na krasni in okusno zamišljeni razstavi. Ljudstvo si je z zanimanjem ogledovalo krasne izdelke, ki so pričali o trudu in požrtvovalnosti gdč. voditeljice Ronko in o marljivosti in vztrajnosti naših deklet.

Zaključek tečaja je bil poslovilen večer od gdč. Ronko, voditeljice, na katerega so bile povabljene matere deklet — tečajnic in vsi, ki so sodelovali v tečaju.

Posebno zahvalo za uspeh tečaja smo dolžne izreči gdč. voditeljici Ivi Ronko, ki je s svojo sestrsko ljubeznijo vzpodbujala dekleta do napredka v kmečkem gospodinjstvu, vsem predavateljem, ki so sodelovali in pomagali s podporami v tečaju.



V NAŠIH DOMOVIH

KUHARSKI ZAPISKI ZA JULIJ.

Špinačne palačinke z grahom. Iz 12 dkg moke, ščepca soli, žlice stopljene masti, 1 jajca in približno $1/8$ l mleka sežvrkljaj tekoče testo in ga pusti 10 minut. Potem testo še enkrat dobro prežvrkljaj in speci na na-

mazani in močno segreti ponvi tanke palačinke. Devaj jih med dva segreta krožnika, da se preveč ne ohladi. Nadevaj jih s praženo špinačo in jih naloži na skledo s presnim maslom in drobtinicami zabeljenega zelenega graha.

Koštrunova obara s kolerabicami. Na 5 dkg vroče masti prepraži veliko seseklano čebulo, dodaj 60 dkg na večje kocke zrezanega koštrunovega mesa, osoli, opopraj, odišavi z zrnom česna in ščepcem majarona ter praži, da meso zarumeni. Dodaj 6 na majhne kocke zrezanih kolerabic, dva olupljena in očiščena paradižnika in zalij z vodo, da je vse za prst visoko pokrito ter pari do mehkega. Nazadnje zribaj v to obaro še dva olupljena krompirja in pusti še 15 minut vreti, da se omaka lepo zgosti.

Nadevane buče. Srednje velikim mladim jedilnim bučam odreži na obeh straneh pokrovčke in jih izdolbi z žlico. Prepraži na 10 dkg sesekljane prekajene slanine košček sesekljane čebule in nekaj vršičkov zelene, dodaj 25 dkg faširanega svinjskega mesa in praži, da se osuši. Odstavi in primešaj 1 jajce, soli in popra, seseklano sardelo in $\frac{1}{2}$ kg kuhanega, na kocke zrezanega krompirja. Vse skupaj rahlo premešaj in poskropi z mrzlo vodo, če je presuho. S tem nadevaj prej izdolbene in s soljo nadrgnjene buče ter pritrdi pokrovčke z zobotrebeci. Zloži buče v primerno, namazano pekačo in jih polij z 2—3 žlicami masti ter postavi v vročo pečico. Peci potem med polivanjem kakor pečenko 1 uro. Za na mizo odstrani zobotrebec in zreži buče na lepe rezine. V ostali masti prepraži žličko moke, dodaj malo paradižnikovega soka in zalij z vodo. Hitro prevri, odišavi z limonovim sokom in sladkorjem ter vlij čez narezano bučno pečenko.

Čokoladni zdrob s češnjami. Kuhaj 10 minut 30 dkg temnih češenj, ki si jim prej odstranila pečke, jim dodala 20 dkg sladkorja in jih polila z nekaj žlicami vode. Te češnje pusti, da se v soku shlade, potem jih odcedi. Zavri $\frac{3}{4}$ l mleka, zakuhaj vanj 10 dkg zdroba in mešaj, da se zgosti. Primešaj sedaj 10 dkg zribane čokolade in 10 dkg sladkorja ali pa 4 dkg kakava in 15 dkg sladkorja; mešaj še nekaj minut na ognju, potem odstavi in primešaj odcejene češnje. Napolni goščo v oplaknjeno obliko in pusti na hladnem, da se strdi. Čez nekaj ur stresi na krožnik in polij s sokom, ki se je natekel od češenj.

Grah v solati. Skuhaj 1 kg graha v slani vodi, kateri si dodala ščepce sladkorja. Ko se grah zmehča, ga odcedi in osveži z mrzlo

vodo. Zmešaj 2 trdokuhana rumenjaka s 4 žlicami vinskega kisa, 2 žlicama olja, žličko čebulnega soka in šopkom sesekljane peteršilja. Po okusu prilij grahove juhe, osoli in zmešaj z odtečenim grahom. Stresi grah v globoko skledo in daj v sredo kupček skozi sito pretlačenih beljakov, okoli pa potresi s sesekljanim drobnjakom. Solata naj stoji nekaj ur, da se grah prepoji z marinado.

Češki tolki z borovnicami. 20 dkg moke zmešaj s par zrnici soli, 2 rumenjaka $\frac{1}{4}$ l mleka in 5 dkg sladkorja. Vtepaš z žlico, da postane gladko testo. Potem primešaj od 2 beljakov sneg, ki si ga z zavojčkom vaniljevega sladkorja še nekaj minut stepala. Segrej v ponvi za češke tolke v vsaki vdolbini nekoliko masti in daj v vsako za žlico tega testa ter ga počasi opeci na obeh straneh. Tolke zlagaj na krožnik in vsako vrsto sproti potresi s sladkorjem.

Posebej pa pokrito kuhaj 1 kg zbranih in opranih borovnic 25—30 dkg sladkorja, košček cimeta sok $\frac{1}{4}$ limone in $\frac{1}{8}$ l vina. V $\frac{1}{8}$ l mleka vtepi pičlo žlico moke in vlij v napol kuhane borovnice. Dobro premešaj in pusti še nekaj minut vreti. Mrzlo daj poleg tolkov na mizo.

Surova krema z jagodami. Trd sneg 2 beljakov stepaj par minut s 3 dkg sladkorja in ga nato postavi za nekaj časa v stran. Potem vmešaj z metlico zelo penasto 2 rumenjaka, 12 dkg sladkorja in nekaj kapljic vina ali vode. Ko se dodobra speni, primešaj žlico dobrega ruma ali konjaka in 15 dkg zmečkanih gozdnih ali vrtnih jagod. Primešaj še prav rahlo pripravljeni sneg, stresi v veliko stekleno skledo, potresi še po vrhu z izbranimi jagodami in postavi takoj na mizo.

VKUHAVALÉ BOMO

Borovnični odcedek: 2 kg borovnic operi, z žlico ali žvrkljo zmečkaj in polij z $\frac{1}{2}$ l vode. Postavi na štedilnik in kuhaj 15 minut. Medtem mešaj in mečkaj, da po možnosti zdrobiš vse borovnice. Vso vročo zmes vlij nato na moker platnen prtč, ki si ga navezala na noge poveznjenega stola in pusti mirno čez noč, da se ves sok odteče. S tem postopkom si prihraniš vse stiskanje in prešanje. Če se ti zdi, da sok ni dovolj čist, ga še enkrat precedi skozi bolj gosto

krpo. Potem sok izmeri in deni na vsak l čistega soka kuhati $\frac{3}{4}$ kg sladkorja, politega z $\frac{3}{8}$ vode. Sladkor naj vre, da se potegne nitka, če primeš kapljico med prste. Prilij sedaj sok, pusti še na močnem ognju, da zavre, potem ga pa potegni bolj h kraju. Ves čas pridno pobiraj pene. To storiš najlažje, če pokriješ nastale pene s kosom čistega papirja in ga potem vzdigneš in zavržeš. Tako boš pobrala same pene, z žlico pa vedno pobereš tudi nekaj soka. Odcedek naj počasi vre 10 minut. Kolikor mogoče vročega napolni v skrbno očiščene steklenice. Ni dovolj, da steklenice samo umiješ z vročo vodo in sodo. Namakati jih moraš potem še 30—40 ur, da se trosi plesnih glivic napijejo vlage in postanejo občutljivi za toplo vodo. Tik predno steklenice rabimo, jih oplaknemo v topli vodi, potem jih pa vloži v čisto toplo vodo, kateri dolivaj toliko časa vroče vode, da ima 70°. V tako pripravljene in segrete steklenice brez skrbi vliješ vroči sok, jih takoj zamašiš z novimi prekuhanimi zamaški in narobe, torej z vratom navzdol, postaviš v primeren zaboj ali košaro. Drugi dan pomoči steklenične vratove parkrat v topljen parafin in jih shrani na suhem in hladnem prostoru.

Vrtne jagode v sopari. Vrtne jagode skrbno izberi. Devaj jih v široko sito in jih potem s sitom vred večkrat potopi v mrzlo vodo, da se na ta način operejo, ne da bi jih mečkale z rokami. Vodo je treba seveda večkrat menjati. V dobro položeno ali porcelanasto skledo naloži potem jagode, plast za plastjo in potresaj vmes sladkorno sipo. Sladkorja naj bo $\frac{1}{4}$ kg na kg jagod. Pusti jagode potem čez noč v hladni kleti, če le mogoče na prepihu. Zjutraj jih postavi bolj na kraj štedilnika, da se segrejejo in sedito. Jagode naj postanejo tople, a ne vroče. Skledo večkrat nekoliko potresi. Stresi potem jagode na sito, da se odtečejo in jih s čisto žlico napolni v skrbno pripravljene kozarce. Kozarce očisti in namakaj tako, kot smo zgoraj povedale pri steklenicah za sadni sok. Le segrevati jih ni treba. V topli vodi oplaknjene samo skrbno osuši ali obriši. Jagod naj bo poln kozarec, zalij jih potem s sokom, ki se je prej natekel od njih, da bi segal za prst pod zgornji rob. Dobro je, da sok še nekoliko pokuhaš, ker je potem bolj gost in bolj temne barve. Zapri sedaj

kozarec z gumijevim obročkom in steklenim pokrovom, kakor smo povedali že v zadnji številki Vigredi. Segrevaj 20 minut pri 80°. Segrevaj počasi, da bodo potem jagode lepo polnile kozarce. Če pa imaš patentnih kozarcev, poskusi z navadnimi. Napolni jih kot prve, obriši rob in jih dobro zaveži z dvojno stekleno kožo, ki si jo namočila v toplo vodo in potem zbrisala. Koža naj bo samo vlažna in prožna ter ne sme biti mokra. Zaveži kozarce z vlažno vrvico. Za steriliziranje ne zadostujejo gumijasti obročki, ki jih dobiš pri stekleni koži, ti so le za marmelade. Vrvico večkrat ovij okoli kozarca in potem zaveži z močnim vozlom. Kuhaj v navadnem loncu, kot je tudi že v zadnji številki povedano. Tako pripravljene jagode ohranijo še dosti dobro barvo in aroma in lepo polnijo kozarce.

GOSPODINJA VPRAŠUJE

J. B. Ali je mogoče kompote in sadne soke pripraviti z manj sladkorja?

V patentnih kozarcih, kjer sadne shranke steriliziramo, ni sladkor potreben za ohranjanje, temveč samo za boljši okus dotičnega kompota. Zato sadje lahko zalijemo s samo prekuhanjo vodo in ga šele sladimo, ko ga rabimo. Vendar tako sadje ne bo tako okusno, ker je bolj vodeno in vse sladkanje, okusa ne popravi mnogo. V sladkorni vodi vkuhan sadje je pa potem tudi prepojeno s sladkorno vodo, ki se združi s sadno kislino in sadnim sladkorjem, kar da prav poseben okus.

Isto je s sadnimi soki. Tudi te moramo pripraviti z manj ali celo brez sladkorja, če jih steriliziramo t. j. vsaj pol ure izpostavimo vročini 70°. Vendar so ti soki potem redko tekoči in ne gosti kakor olje, kot je to lahko opaziti pri pravilno s sladkorjem vkuhanih sokih. Tudi je treba steklenico, ko smo jo načeli, takoj porabiti, sicer se sok pokvari, medtem ko se s sladkorjem vkuhan sok drži dalje časa, tudi če je že načet.

R. Z. Imam lep model za šartilje še od moje mame, pa se mi pecivo v njem zelo rado prime, četudi ga vedno skrbno osnažim in obdrgnem, pred uporabo pa dobro namažem.

Vzrok bo pač v tem, da model preveč obdrgnete. Vse pekače in modele je treba po uporabi samo skrbno umiti, kakor n. pr.

porcelanaste krožnike in nič obdrgniti. Z drgnjenjem odstranite vrhno patino in pecivo se potem trdno pripeče ali prime. Če se Vam je pecivo prijelo, model namočite in ga potem umijte z vročo vodo. Nato ga dobro namažite z mastjo ali maslom in močno segrejte v pečici, da se prične kaditi. Model sedaj obrišite s kepo svilenega ali kakkega drugega mehkega papirja in prihodnjič mirno rabite. Prepričana sem, da se Vam potem pecivo ne bo več prijelo. Pravtako je treba omastiti in skaditi nove modele, ki potem mnogo lepše zapečejo.

VPRAŠANJA IZ ZDRAVSTVA

Odgovarja dr. M. Justin.

M. K. iz M. R. pri sv. P. Stara ste 24 let, 70 kg težka, velike postave, bleda, delavka v tovarni.

Počutite se vedno bolj slaba, vedno vas žeja in nimate apetita. Noge vas bolijo, po trebuhu občutite bolečine in koncu Vas čisto prevzame. Perijoda, ki je bila vedno v redu, Vam je sedaj začela delati skrbi: Že eno leto je, kar stalno krvavite. Jasno, da Vas zato žeja, ker toliko tekočine s krvjo izgubite, tudi razumljivo, da se počutite slabo. Svetujem Vam, k zdravniku specialistu za ženske bolezni in nikar ne čakajte!

Tihi cvet. Vedno imate tako skrb, če je treba »na vodo«; pri tem se Vam vedno tako zelo mudi, in Vas spravlja v slabo voljo. Stara ste 18½ let, perijoda v redu, težka ste sedaj 56 kg.

Ta sitnost je res sitna. Je živčnega izvora, usodna pri ljudeh, ki so kot otroci dolgo močili posteljo, ali pa, če so si prehladili mehur in kar je s tem v zvezi. Priporočam Vam toploto. Tak človek dobi potrebo, da gre na vodo tudi že, če ga zebe v noge, ali če se drugače izpostavi mrazu. Taka skrb in strah sam povzroči, da pri takem človeku nastane sila na vodo in da se mu začne muditi. Spodnje telo dobro grejte, dobro bodite obleženi! Nogavice naj bodo tople!

Glede spolnih bolezni, ki jo seveda nalezejo, pa naj bo to moški ali ženska z mikrobi spolnih bolezni navadno pri okuženem spolnem občevanju, le redko na straniščih ali drugače, bodite na jasnem in si ne delajte nepotrebnih skrbi in misli, ki bi Vas vznemirjale. Kakor pravite sami, si tu nimate kaj očitati.

Tudi zredili bi se radi: Seveda, če imate tek, in imate dobro hrano, še ni vse. Treba je tudi živčnega miru. Tega pa vi nimate, kakor razvidno iz pisma. Torej še mir in jasnost pa tudi ni kaj prida?

J. D. Črke! M. Francija. 11. marca t. l. ste dobili petega otroka, ki ima pa v ustih na nebu napako: razdeljeno mehko ustno nebo. Tak otrok ne more piti od začetka, toda se mora navaditi, čeprav gre nekaj skozi nos zopet na ven. Škoda bi bilo če bi ga ne dojila. Le poskušajte, če že ni prepozno.

Bo malo težave z njim. Tudi je res, da bo govoril skozi nos, pozneje se boste pa, ko bo star par let, odločili in šli z njim na kliniko oz. bolnico, da ga operirajo. Kirurg bo že določil, v katerem letu in kdaj ga mu boste prinesli. Po operaciji, ki se včasih imenitno posreči, bo glas postal zopet boljši in Vi boste, če Bog da, imeli veselje z njim.

— n. — n.:

VRT V JULIJU

V tem mesecu je vse polno dela po vrtovih: pletev, okopavanje, škropljenje in zalivanje. Zadnjikrat sadimo fižol, rožni in listni kapus (zelje), poletno endivijo, solato in kolerabe. Po dežju gnojimo povrtnino z razredčeno gnojnico. Paradižnike skrbno privezujemo. Tudi na cvetličnem vrtu imamo mnogo opravila. Šipek okuliramo na speče oko, odstranjujemo odcvetelo rožno cvetje, privezujemo dalije in sejemo mačehe.

Domače dišavnice — začimbe.

Poleg soli so razne raztlinske dišavnice najvažnejši dodatek k raznim jedem in brez njih si marsikatero še misliti ne moremo. Mnogo dišavic je doma v toplejših južnih in vzhodnih krajih in ne preneso naše zime; one pa, ki so se prilagodile našemu podnebnju, ali pa rasto divje tudi pri nas, gojimo v vrtu, da jih imamo vedno pri roki. Mnoge med njimi so pa tudi zelo zdravilne radi vsebujočih eteričnih olj in drugih snovi, zato so vredne tem večje pozornosti in nege. Tudi s te strani se hočemo o teh rastlinah pomeniti. Poglavitno pri vseh dišavnicah je, da jih o pravem času odrežemo in posušimo. Tudi o tem se bomo poučili.

1. Bazilika, požiljka (*ocimum basilicum*), je enoletna rastlina, ki ima močan aromatičen duh. Učinek je poživljajoč. Sejemo jo zgodaj spomladi v lonec, rastline pa po 15. maju presadimo na zelo zaveten in sončen prostor; zadostuje 5—10 rastlinic. Koncem septembra porežemo stebela tik zemlje in jih hitro posušimo na soncu. Hranimo jih v dobro zaprtih škatljah v temi! V kuhinji se rabi pri omakah in drugje.

Čaj od bazilike je dobro sredstvo proti vročici, kašlju in bljuvanju. Čaj od semena pa učinkuje pri katarjih, vnetju sečnih organov in boleznih ledvic.

2. Gorčica bela in črna (*sinapis alba* — *nigra*) raste divja po njivah in ob potih. Sejemo jo tudi na vrtu radi semen, ki vsebujejo težko olje, iz katerega izdelujejo gorčico.

V zdravilstvu se rabi le zunanje, kot gorčičin obliž in moko in sicer pri naduhi, omotičnosti, omamljenosti, krčih, bolečinah v trebuhu in križu, pri živčnih bolečinah in zobobolu.

3. Janež (*pimpinella anisum*) je pri nas splošno znana rastlina. Sejemo ga aprila v bolj rahlo peščeno zemljo. Ko so rastline za ped visoke, jih prepulimo. V juliju, ko prične rastlina rumeneti, plodovi pa postajati rjavi, jo porujemo, zvežemo in posušimo, seme pa omlatimo. Seme se rabi v kuhinji, slaščičarni in tvornici za likerje.

Tudi v ljudski medicini se mnogo uporablja. Čaj od 6 gr. semena na $\frac{1}{2}$ litra vode, prežene želodčne krče, napenjanje, šibko menstruacijo. Janeževo seme tudi pomaga materam, ki jim primanjkuje mleka za dojenje.

4. Koprec, komarček (*toeniculum officinale*) je zelo podoben janežu in ga v kuhinji prav tako uporabljamo v iste namene. Doma je iz južne Amerike. Pri nas ga sejemo meseca marca v dobro okopano zemljo, ki ni gnojena. Ko prično dobivati plodovi sive črte, porežemo rastlino 15 cm od tal, jo posušimo, seme pa omlatimo. Radi močnega eteričnega olja (koprečevo olje) se rabi tudi v zdravilstvu in sicer kot čaj (10 gr na $\frac{1}{2}$ litra vode, vreti sme 10 minut), ki odganja vetrove, proti prehladu in prsnim boleznim. Koperčev čaj oslajen z ribeznovim sokom da izborno zdravilo proti kašlju, tudi nadušljivemu. Čaj pa jemljemo

tudi pri lenivosti čreves, šibkosti trebuha in krčem.

5. Koper ali smrdilj (*anethum graveolens*) je tudi vsem poznana rastlina. Njeno seme dodajamo h kumaram, ki jih nameravamo konzervirati. Je enoletna rastlina in se rabi za iste svrhe kot janež in koprec.

6. Kumina. (*Carum carvi*) raste pri nas divja po travnikih. V vrt pa jo sejemo jeseni. Ker je rastlina dvoletna, cvete in zori šele drugo leto. Ko prično plodovi zoreti, odrežemo celo rastlino, jo omlatimo, seme pa posušimo. Rabi se pri raznih jedilih.

Čaj (2—3 gr na 1 liter vode) pijemo pri slabotni menstruaciji, koliki, napenjanju in krčih.

7. Majaron (*Origanum majorana*) je doma iz jutrovih dežel in od naših kuharic najbolj cenjena začimba. Rabimo stebelca, na katerih so listi in cveti, te porežemo polati in jih čim hitreje posušimo v senci.

Tudi majaron je zelo znano zdravilno sredstvo v ljudski medicini. Kot čaj ga rabimo notranje pri prehladu in zasliženosti v prsih, pri bledičnosti in popustu mišic maternice, dalje pri živčnih boleznih in nervoznosti itd. Vzamemo 1 gr na pol litra vode.

8. Pehtran, dragoncelj (*artemisia dracunculus*) je tudi vsem gospodinjam poznan. Rabi se kot dišavna rastlina pri juhah, pečenki in omakah. Vsakdo pa je gotovo že jedel pehtranove štruklje. Devlje se tudi v jesih, da dobi boljši vonj. Razmnožimo ga tako, da razdelimo rastlino na več delov in jih posadimo. Ljubi močno, dobro pognojeno zemljo in zavetno sončno lego. Rabi se le sveža rastlina.

9. Pelin (*artemisia Absinthium*) nabiramo julija in avgusta in sicer sveže mladike s cvetjem in listjem. Posušimo ga v senci. V kuhinji ga bolj malo rabimo, devljemo pa ga v vino in žganje.

V zdravilstvu se rabi pelin proti zlatenci, boleči in neredni menstruaciji, škrobutu in revmatizmu, bljuvanju in glistam. Uspešno se zdravi tudi vodenica in bolezní želodca in jeter. Za čaj vzamemo 10 gr pelina na četrt litra vode.

Tudi zunanje rabim vodo, v kateri se je kuhal pelin, kot obkladek pri tvorih, revmatičnih oteklinah in vnetjih. Pelin pa vse-

buje poleg drugih snovi tudi zelo hud strup in sicer thujon, ki povzroča omedlevico, krče in vrtoglavico in ga torej ne smemo piti dalj časa. Iz tega razloga je tudi v drugih državah prepovedano pitje pelinkovca in absinta.

10. Rožmarin (*Rosmarinus officinalis*) je pri nas bolj kot lončnica znana rastlina. Razmnožujemo jo s semenom in potaknjenci. Rožmarin posebno bujno raste, če ga dnevno zalivamo s toplo vodo. V kuhinji rabimo rožmarin pri pečenkah, omakah in divjačini. V jeseni porežemo nekaj daljših in lepših mladik, jih hitro posušimo (a ne na soncu!) in shranimo. Rastlina je trajna, a zime ne zdrži zunaj.

Rožmarin pa je tudi zelo zdravilna rastlina, ki se rabi zunanje kot maža in olje in notranje kot čaj, ki zelo ugodno vpliva pri boleznih trebušnih organov in jeter, slabi prebavi, zasluženosti želodca, vodenici in neredni menstruaciji. Rožmarinovo olje rabimo za natiranje kože, pri oslabelosti mišic in ohromitvah, prav tako je dobra maža za mazanje bolečih nog.

11. Sivka, lavendel (*lavendula spica* — l. vera) je pri nas jako cenjena zel, ki ne manjka v nobenem vrtu. V kuhinji se bolj malo rabi, največ jo hranijo radi prijetnega duha in jo devljejo med perilo. Sivko sejemo v avgustu in septembru. Razmnožujemo jo pa lahko tudi s potaknjenci in to v marcu. Meseca avgusta sivko porežemo in posušimo.

V ljudski medicini jo rabimo kot čaj proti glavobolu, vrtoglavosti, migreni in živčni melanholiji. Za zunanje rabimo sivkin odvarek pri glavobolu, izpahih, zmečkaninah in podplutbah. Iz sivke pridelujejo sivkino olje, ki se prav tako mnogo rabi v medicini.

12. Šetraj (*saturea hortensis*) je rastlina, ki se kot majaron zelo rabi v kuhinji. Zarana spomladi sejemo rastlinico, pozneje jo prepikiramo na rabat v vrtu, ali pa v lonček. Rabi se večji del sveža rastlina, ali pa se jo poreže ob času cvetenja. Dodaja se bravini, pečenki, fižolu itd.

V zdravilstvu učinkuje uspešno pri katarju, glistah in želodčnih krčih.

13. Timijan (*thimus vulgaris*) je doma iz j. Evrope, pri nas pa ga gojimo po vrtovih, kjer ga sejemo v bolj peščeno zemljo. Za

kuhinske potrebe zadostujeta 2—3 rastline, ki so večletne. Ko prične rastlina cveteti, jo porežemo, napravimo snopiče in posušimo. V zdravilstvu se rabi pri koliki, glavobolu in želodčnih krčih in pri trdovratnem oslovskem kašlju.

14. Vrtna kadulja, žajbelj (*salvia officinalis*) se v kuhinji bolj malo rabi, tembolj pa je potrebna v domači lekarni gospodinje. Kaduljin čaj je izborno sredstvo proti nočnemu potenju jetičnih ljudi, pospešuje izločanje sluzi pri katarju in kašnju; z njim zdravimo drisko in boleznii jeter ter ledvic. Za čaj vzamemo 15 g na 1 l vode. Odvarek iz žajbeljevih listov rabimo za grgranje pri vnetju grla, ust in mandeljev, kašlju, škorbuto, gnojenju v ustih, rahlosti zob in omehčanosti dlesen. Župnik Kneipp je zastarele gnojne rane najprej očistil, nato pa obvezal z obvezo, namočeno v kaduljinem odvarku.

Še dve rastlini, sta ki naj rasteta v našem vrtičku in to sta meta in melisa. V kuhinji se bolj malo rabita, največ jih rabimo v zdravilstvu, ker vplivata približno tako kot žajbelj, njih aromatičen vonj pa pomirja živce.

*

Popravek. V zadnji številki je v poročilu »Občni zbor Slovenske krščanske ženske zveze« pomotoma izpadlo ime ga. Vida Peršuhova, ki je bila poleg drugih tudi izvoljena v odbor Slovenske krščanske ženske zveze. Novoizvoljeni odbor je sestavljen: predsednica A. Lebar, podpredsednica K. Prijatelj, tajnica A. Golob, blagajničarka M. Srebot; odbornice: V. Peršuh, M. Tozon, I. Velikonja, C. Vračko.

—

Proda se srednji velik kroj za ZDK. Naslov se izve iz prijaznosti v upravi Vigredi, Pražakova, 8.

—

Kar ne delaš z veseljem, je brez vrednosti.
E. H.

Dragocena življenjska vsebina je delo.
Delo je veselje, veselje je življenjski podvig, podvig pa je rešitev peze lastnega jaza.
E. H.

Kdor hoče preveč, stori premalo.

E. H.

ZA PRIDNE ROKE

KVAČKANI ZASTORI

V zadnjem času je prišlo več vprašanj pridnih Vigrednic, ki bi rade v letošnji jeseni in zimi izdelale kvačkane zastore za okna, da bi jih za prihodnjo velikonoč lahko obesile. Prav je, da so se oglasile tako zgodaj, ker je za velika okna treba pripraviti velike zastore, ki jih najlaže delamo sede ob mizi, kamor se nabira izdelan zastor, ki bi ga le z veliko težavo spočetka nosile s seboj, pozneje pa sploh ne, ker bi bil pretežak.

Za zastore uporabljamo vzorce, ki niso pregosti. Biti morajo taki, da se iz sobe dobro vidi na cesto, s ceste pa ne v sobo. Biti ne smejo pregosti tudi zato ne, da lahko posije sonce v sobo skozi, ker bi drugače ovirali sončnim žarkom dostop v naše sobe, ko vemo, da je sonce prvi pogoj za higieno našega doma. Zato zbiramo za zastore redke vzorce. Moja prijateljica je naredila za eno sobo zastore iz samih luknjic, t. j. iz samih šibičnih in verižnih petelj in to v enem kosu, takozvane »store«; na koncu pa je napravila iz iste prejce 10 cm dolge rese. Izdelala je zastore iz nebeljenega bombaža št. 12.

Danes prinašamo lep vzorec za zastore. Katera bo delala ta vzorec, naj se brez skrbi zanese na besedilo, ker je napisano po praktični izdelavi.

Zastor kvačkamo lahko v enem delu ter sega potem od vrha blizu do tal, lahko pa tudi v dveh delih, ki segata vsak do sredine okna; dolžina pa je poljubna: ali do tal, ali skoro do tal (t. j. 10—20 cm od tal). Vzorec na sliki je kvačkan s kvačkanecem št. 10 in ima oblike lilij. Delo gre primerno hitro izpod rok in nam ni treba nitke nikoli odtrgati.

1. vrsta: verižnih petelj toliko, kolikor bo znašala širina zastora. Vedeti moramo, da ne sme biti zastor napet, ampak lepo rahlo naguban, kakor hoče sam pasti, če ga spustimo iz višine; zato moramo ob začetku s tem računati.

2. vrsta: 1 neovita v deveto, 7 verižnih ena neovita v četrto, 5 verižnih + 3 dvakrat

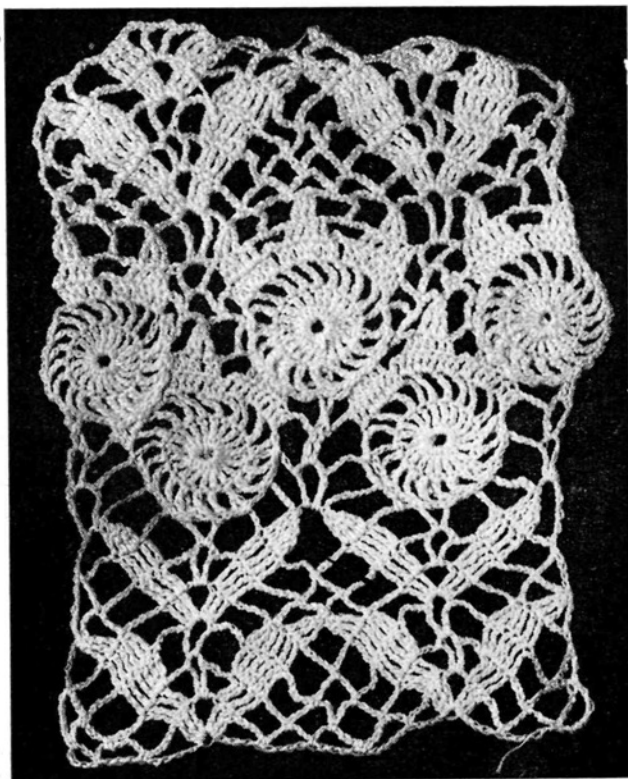
ovite v šesto, 3 verižne 3 dvakrat ovite v isto šesto, 5 verižnih 1 neovito v šesto, 7 verižnih 1 neovito v četrto, 7 verižnih eno neovito v četrto, 7 verižnih 1 neovito v četrto, 5 verižnih +. Ponavljamo vso vrsto od + do +.

3. vrsta: 7 verižnih 1 neovita v prvi lok, 5 verižnih + 2 dvakrat oviti, spodnji dve dvakrat oviti, 2 dvakrat oviti v tretjo spodnjo, 3 verižne, 1 dvakrat ovito v spodnji lok, 3 verižne 1 dvakrat ovito v isti lok, 3 verižne, 2 dvakrat ovite, prvo spodnjo, po eno dvakrat ovito v isti lok, 3 verižne, 2 dvakrat oviti v prvo spodnjo, po 1 dvakrat ovito v naslednji lok, 7 verižnih, 1 neovita v zadnji lok, 5 verižnih + ponavljamo od + do +.

4. vrsta: 8 verižnih, 1 neovita v spodnji lok, 5 verižnih + po eno dvakrat ovito v prve tri spodnje, 3 dvakrat ovite v četrto spodnjo, 5 verižnih 1 dvakrat ovito v spodnji lok, 3 verižne 1 dvakrat ovito v isti lok, 5 verižnih, 3 dvakrat ovite v prvo spodnjo, po eno dvakrat ovito v naslednje tri, 5 verižnih, 1 neovito v lok, 7 verižnih 1 neovita v drugi lok, 5, verižnih, + Od + do + ponavljamo.

5. vrsta: + 5 verižnih, po 1 dvakrat ovita v prve tri, 3 nedokončane dvakrat ovite v naslednje tri spodnje, nitko potegnemo čez vse tri hkrati. 5 verižnih, 3 dvakrat ovite v mali lok, 3 verižne, 3 dvakrat ovite v isti lok, 5 verižnih, 3 nedokončane dvakrat ovite, kakor prej v prve 3 spodnje, po 1 dvakrat ovito v naslednje tri, 5 verižnih, 1 neovito v spodnji lok, + Od + do + ponavljamo.

6. vrsta: 5 verižnih + 3 nedokončane dvakrat ovite v prve 3 spodnje združimo v 1 petljo, 4 verižne 1 dvakrat ovito v zadnjo spodnjo, 5 verižnih po eno dvakrat ovito v prvi dve spodnji, 2 dvakrat oviti v tretjo spodnjo, 3 verižne, 1 dvakrat ovito v lok, 3 verižne, 1 dvakrat ovito v isti lok, 3 verižne, 2 dvakrat oviti v prvo spodnjo, po eno dvakrat ovito v naslednji dve spodnji. 5 verižnih, 1 dvakrat ovito v spodnjo prvo skupino, 4 verižne, 3 nedokončane dvakrat



ovite v naslednje 3 spodnje združimo v eno petljo. +. Od + do + ponavljamo.

7. vrsta: 4 verižne + 1 dvakrat ovita v spodnjo, 5 verižnih, po eno dvakrat ovito v prve tri, 2 dvakrat ovite v zadnjo spodnjo, 6 verižnih, 1 dvakrat ovito v lok, 3 verižne, 1 dvakrat ovito v isti lok, 6 verižnih, 2 dvakrat oviti v prvo, po 1 dvakrat ovito v naslednje tri spodnje, 6 verižnih, 1 dvakrat ovito v spodnjo. + Od + do + ponavljamo.

8. vrsta: 6 verižnih, + 4 nedokončane dvakrat ovite v spodnjo skupino združimo v eno petljo, 7 verižnih, 1 dvakrat ovito v prvi lok, 3 verižne, 1 dvakrat ovito v srednji lok, 3 verižne, 1 dvakrat ovito v isti lok, 3 verižne, 1 dvakrat ovito v tretji lok, 7 verižnih, 4 dvakrat ovite združimo v eno petljo, 3 verižne +. Od + do + ponavljamo.

9. vrsta: 5 verižnih, 1 dvakrat ovito pred prvo skupino + 8 verižnih, 1 dvakrat ovito v spodnjo ovito, 5 verižnih, 1 dvakrat ovito v srednji lok, 5 verižnih zaključimo z eno neovito v zadnjo dvakrat ovito, 4 verižne,

19 dvakrat ovitih v okrog petih verižnih, zvezdo zaključimo z eno neovito, 5 verižnih, devetkrat po 1 dvakrat ovito in 2 verižni v spodnje ovite, 1 neovito v lok osmih verižnih; nadaljujemo rozeto 10 krat po 1 dvakrat ovito, 2 verižni in jo zaključimo z 1 neovito v četrto verižno. 5 verižnih, 1 dvakrat ovito v lok treh verižnih med obema lističema spodnje vrste, 3 verižne, 1 dvakrat ovita v isti lok +. Od + do + ponavljamo.

10. vrsta: 9 verižn. 1 dvakrat ovita v prvi mali lok, 4 verižne, + 2 oviti v prvi lok rozete, 1 ovita v spodnjo ovito, 2 oviti v drugi lok, 1 ovita v spodnjo ovito, 2 oviti v tretji lok, 2 verižni. Ravno tako 8 ovitih v naslednje tri loke, 2 verižni, zopet 8 ovitih, osmi in deveti lok rozete, 4 verižne, 1 dvakrat ovita v srednji mali lok, 3 verižne 1 dvakrat ovito v isto lok, 4 verižne, +. Od + do + ponavljamo.

11. vrsta: 5 verižnih, + 1 trikrat ovito v isti mali lok, 5 verižnih, po 1 ovito v drugo in tretjo spodnjo, 2 oviti skupno v četrto in peto, po 1 v šesto in sedmo spodnjo, 5 ve-

rižnih, kakor prej 6 ovitih v drugo spodnjo skupino rozete, 5 verižnih, 6 ovitih v tretjo spodnjo skupino, 5 verižnih, 1 trikrat ovito v srednji spodnji lok, 3 verižne, +. Od + do + ponavljamo.

12 vrsta: 5 verižnih, 1 trikrat ovita v tretji listič rozete, 5 veriž. + 1 neovita pred prvo verižno, 4 verižne, nadaljujemo rozeto kakor v 9. vrsti in jo zaključimo z eno neovito. 3 verižne, 1 dvakrat ovito v lok petih verižnih, 5 verižnih, 3 nedokončane dvakrat ovite v srednjo spodnjo skupino združimo v eno petljo, 5 verižnih, 1 dvakrat ovito v naslednji lok, 5 verižnih, 3 nedokončane dvakrat ovite kakor prej, 5 verižnih, 1 dvakrat ovito v spodnji lok, 5 verižnih +. Od + do + ponavljamo.

13. vrsta: 2 oviti v šestnajsti lok rozete, 1 ovita v spodnjo, 3 ovite v sedemnajsti lok, 2 verižni, 8 ovitih v naslednje tri loke rozete, + 3 verižne, 1 neovito v lok petih verižnih, 5 verižnih, 1 neovita v naslednji lok, 3 verižne, 3 skupine po 8 ovitih, ločene z 2 verižnima +. Od + do + ponavljamo.

14. vrsta: 4 ovite v srednji listič prve rozete, 5 verižnih, 2 oviti v drugo in tretjo ovito, 2 skupni oviti v četrto in peto, 2 oviti v šesto in sedmo + 1 dvakrat ovito v sred-

nji lok, 3 verižne, 1 dvakrat ovito v isti lok, tri skupine po 6 ovitih, ločene s 5 verižnimi. + Od + do + ponavljamo.

15 vrsta: 4 verižne, 1 dvakrat ovito v naslednjo spodnjo, 5 verižnih 1 dvakrat ovito v lok, 5 verižnih, 3 nedokončane dvakrat ovite združimo v eno petljo, 3 verižne, + 1 trikrat ovito v mali lok, 3 verižne, 1 trikrat ovito v isti lok, 3 verižne, 3 dvakrat ovite združene v petljo, 5 verižnih, 1 dvakrat ovito v lok, 5 verižnih, 3 dvakrat ovite združene v eno petljo, 5 verižnih, 1 dvakrat ovito v lok, 5 verižnih, 3 dvakrat ovite združene v 1 petljo v tretji listič rozete, 3 verižne. + Od + do + ponavljamo.

16. vrsta je kakor druga. Naslednje se ponavljajo v istem redu.

Ko je zgotovljenih 5 ali več vrst lilij, ki kakor aplikacija izstopajo, se šele vidi, kako lep vzorec je to. Ko pa je zastor sploh zgotovljen, pa ima vsaka z njim pravo veselje.

Zgotovljen zastor lahko obrobimo s kvadrati čipkami v špičastih ali okroglih zobeh. Lahko pa to napravimo samo spodaj, ali pa spodaj privozljamo rese v enakomernih presledkih iz istega bombaža.

Piščanec.

MODA

POČITNICE SO TU!

Vsi se veselimo kratkih tednov oddiha, pa naj jih preživimo kjer koli in kakor koli že. Mlado in staro odvrže v teh dneh vsakdanjo okorelost, tudi oblači se enostavnejše.

Pripravile bomo torej sebi in otrokom preprosta lična oblačila, ki jih vsak čas lahko operemo in zlikamo. Sešijemo si enostavno ukrojene predpasnike in obleke iz dobrega pralnega blaga, da se po mili volji lotimo vsakega dela in ne bomo v večnem strahu pred madeži. Modeli, ki jih vidite v današnji Vigredi, so praktični in primerni za dom in šport.

1. — Vrtne obleke s predpasnikom so zelo priljubljene. Športna karo obleka brez predpasnika je primerna za izlete. (Blaga: 3.80 m za obleko, 1 m za predpasnik — 80 cm šir.).

2. — Kroj tega vsestransko uporabnega predpasnika je prav tako ljubeč kot izde-

lava. Pisan kreton učinkovito obrobimo z belimi zobci, velik žep pa v sredini prešijemo, da je predeljen v dva dela. (Blaga: 2 m, — 80 cm šir.)

3. — V naši kopalni obleki zakrpa jmo luknjice od mola; s pisano volno pa uvezemo razne cvetke ali ribice čez krpanje. Seveda moramo potem primerno razdeliti motive še po ostali obleki.

4. in 4a — Iz starega ponošenega pulovera bomo dobile novo kopalno obleko. V spodnjem robu, spredaj in zadaj, napravimo v sredini malo zarezo ter vstavimo 10 cm veliko kozico, ki smo jo, kakor tudi naramnice prirezale iz rokavov. Vratni in hrbtni izrez poljubno zaokrožimo in zarobimo.

5. — Za praktičen predpasnik iz progastega blaga rabimo 3 m — 80 cm šir.

6. — Predpasnik poživimo s širokimi enobarvnimi progami in velikimi žepi. (Blaga: 3 m, — 80 cm šir.)

Tradicija jamči za kakovost!



Kadarkoli vidim sliko svoje babice, se spominjam njenega velikega sodobnika župnika Kneippa, ki ji je bil zelo drag. Njegova slavna Kneippova sladna kava je čudovit dar človeštvu: Zdrava je, redilna in poleg tega poceni.

Kneippova
SLADNA KAVA

ga: 2.35 m, za proge pa 35 cm — 80 cm šir.)

7. — Za šport: hlačke so prišite na životek. (Blaga: 1.75 m.)

8. — Predpasnik za 2 letnega fantka ima velik, z ličnim motivom okrašen žep. (Blaga: 0.50 m — 80 cm šir.)

9. — Pri predpasniku za 4 letne deklice izvezemo životek. (Blaga: 0.90 m — 80 cm šir.)

10. — Obleka za sončenje za 5 letne deklice. (Blaga: 0.85 m — 80 cm šir.)

11. — Srčkana in praktična je obleka za 4 letne punčke z naramnicami in primernimi hlačkami. Za njo porabimo ostanke ali staro obleko. (Blaga: 1.10 m enobarvne, 1.20 m pikčaste — 80 cm šir.)

12. — Torba, v katero ugodno položimo dete med potovanjem in vožnjo. — Rabimo 1.50 m močnega blaga (80 cm širokega) in prav toliko blaga za podlogo. — Dno torbe je 30 cm široko in 60 cm dolgo, med vrhnje blago in podlogo potisnemo močno lepenko. — Stranska dela urežemo obenem z dnom in sta dolga 60 cm, ali 40 cm visoka. — Mala dela, ob glavi in pri nožicah, sta široka 30 cm (kot dno) in 40 cm visoka (kot stran-

ska dela), pa ju posebej prirežemo in prišijemo k dnu. V del ob glavi potisnemo na vsako stran med blago in podlogo palčico, da stoji ta del pokonci in ne pade otroku na glavo. — Del ob nožicah opremimo z gumbi, ker ga pripnemo na stranska dela. — Ročaji so 7 cm široki in 47 cm dolgi. Lahko pa režemo oba ročaja skupaj v dolžini 124 cm ter po dnu pošijemo, ker je močnejše. (V torbo damo blazinico in odejico, pod blazinico pa spravimo nekaj pleničk.)

13. — Take sandale bomo naredile iz ponošenih usnatih čevljev, če jim pol cm nad podplatom usnje obrežemo ter na ta nastali obrobek prišijemo pisano blago. Po načinu risbe pa upeljemo zvito volneno vrstico.

14. — Platnena bluza v dveh barvah je zelo ljubka k poletnemu kostumu. (Blaga: 0.80 m svetlega, 0.40 m temnega — 80 cm šir.)

15. — Obleka za poletni šport, primerna za sončenje in zračenje je sestavljena iz treh, oz. štirih kosov, to so: hlačke, bluza, krilo (in životek pod bluza — gl. št. 7.) — Za bluza: 1.75 m, za krilo in hlačke 3.60 m — 80 cm šir. blaga.

16. — Obleka iz progastega blaga ima

raglan rokave ter jo lahko v celi dolžini spenjamo z gumbi. (Blaga: 3.70 m — 80 cm šir.)

17. — Lična obleka za počitnice iz rdečega pikčastega kretona je obrobljena z belo

zobčasto tvezjo (krpince). Nabrano ali zvončasto krilo je prišito na životek, da nam obleka služi tudi za sončenje. Tudi životek in krilo obrobimo s tvezjo. (Blaga: 3.15 m — 92 cm šir.)



*Zjutraj seveda,
posebno pa zvečer:*

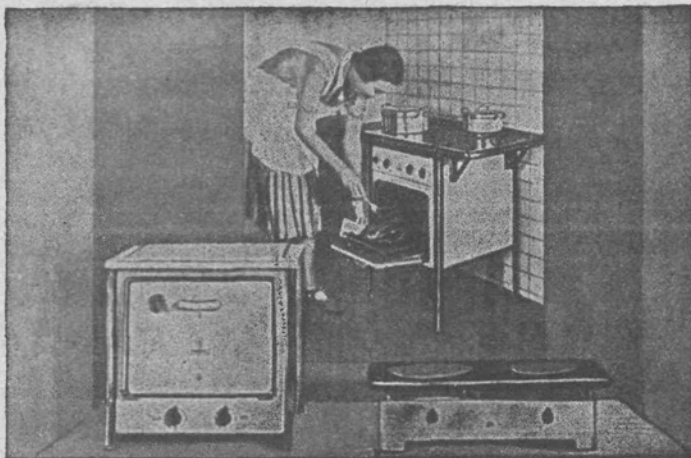
Chlorodont zobna pasta

Nagrade za nove naročnice v letu 1940.

Za 15 novih naročnic je dobilo nagrado 8 Vigrednic; nagrado za 10 novih naročnic je dobilo 6 Vigrednic; nagrado za 5 novih naročnic je dobilo 19 Vigrednic, za 3 nove naročnice je dobilo 27 Vigrednic.

**Prihodnje številke ne dobi
več, kdor ni poravnal na-
ročnine za prvo polletje!**

KUHAJTE NA ELEKTRIKO!



Cena električnega toka za kuhanje je **izdatno znižana**

in znaša samo **1 dinar**

za kilovatno uro vključno trošarina, pri zajemni porabi.

Poraba električnega toka za pripravo obroka za štiri osebe znaša 1 do 1½ ki-

lovatne ure, kar stane samo 1.— dinar do največ 1:50 din. — Nabavite si takoj — mali dvoplaščni štedilnik, dobite ga v **PRODAJALNI MESTNE ELEKTRARNE**

Mestna elektrarna Vam tudi posodi štedilnik proti nizki najemnin. Pohitite in oglejte si električne aparate v prodajalni

MESTNA ELEKTRARNA **MAGISTRAT MESTNI TRG 1**

Ako gre za zavarovanje pride v poštev le **Vzajemna zavarovalnica** **LJUBLJANA • Miklošičeva 19**

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi; 2. doživetje, smrt; rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«. *Zavarujte sebe in svoje imetje vedno pri naši domači slovenski zavarovalnici.*

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

r. z. z n. z. Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge najugodneje

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4 %, proti odpovedi do 5 %